

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugo-
slavije in v Ljubljani:
za celo leto naprej . . . K 100—
za pol leta . . . » 55—
za četrt leta . . . » 30—
za en mesec . . . » 10—
Za inozemstvo celoletno K 140—
Sobotna izdaja:
za celo leto K 20—
za inozemstvo » 25—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarata (59 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 3—
trajni razglas, posilna
itd. po K 3-50.
Pri večjem naročilu popust.
Za najmanjši oglas 59/9 mm K 10.
»haja vsak dan (vzdržni po-
redeljek in dan po prazniku,
ob 5. uri zjutraj).

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 5/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne hran.
Ljubljanske št. 650 za naročnino in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ogr. 26.511, bosn.-herc. 7563.

Shod zaupnikov VLS.

Shod zaupnikov VLS se vrši 7. aprila
ob pol 10. uri dopoldne v veliki dvorani
hotela Union v Ljubljani s sledečim redom:

1. Poročilo o političnem položaju.
2. Politične naloge stranke v bližnji
bodočnosti.
3. Gospodarske naloge stranke.
4. Organizacija stranke.
5. Resolucije zbora delegatov.
6. Volitev načelnika in I. podnačelnika
stranke.

Vstop dovoljen samo proti vabilu, ki
služi kot legitimacija.

Popoldne ob štirih ima Jugoslovanska
kmetijska zveza svoj prvi občni zbor. Poro-
čala bosta minister Roškar in poverjenik
Jan.

Isti dan in ob isti uri imata tudi Jug.
obrtna zveza in Delavska zveza svoj obč-
ni zbor.

Na predan shoda bodo posvetovanja
delegatov posameznih organizacij V.
L. S. V. treh odsekih — v programatičnem,
socialno-političnem in organizatoričnem
— bodo delegatje pripravili tvarino, ki se
predloži zboru zaupnikov.

6. aprila ob 8. uri zvečer bo seja
vodstva VLS, pri kateri se izvoli no-
vo načelstvo VLS.

Tajništvo je že pričelo razpošiljati va-
bila.

Tajništvo VLS.

Socializem na pohodu.

Zadnje dni se je zgodil na videz maj-
hen in nevažen dogodek, ki pa bliskoma
osvetljuje mišljenje milijonov ljudi. Sen-
galeški vojaki so poslali francoski socialisti-
čni stranki spomenico, v kateri so razložili
položaj svojega naroda-proletarca, ki ga iz-
žema Francija — kapitalist; prosili so stran-
ko za podporo pri svojih stremeljenjih. Na
Japonskem, kjer so tisoč žena in otrok za-
posleni v industriji, v južni Afriki in na oto-
kih Tihega Oceana se množice oprijemlje-
jo socializma. To dejstvo postavi človeka
nehote pred vprašanje: Ali ti neizobraženi,
v najpriprostejših razmerah živeči ljudje
vedo, kaj hoče socializem? Se li oni opri-
jemljejo Karla Marxa in njegovega do dna
nemškega nauka, — ali pa je njih klic sa-
mo izbruh njih bede, ki išče opore kjerkoli?

Dobrega pol stoletja ima za seboj so-
cialna demokracija in priznati mora, da v
najvažnejših in najtemnejših točkah svojega
programa ni šla niti za korak naprej. So-
cialnodemokratska birokracija — strokov-
ni tajniki, uredniki strankinih glasil, urad-
niki bolniških blagajn — so neprestano
podžigali množice z mislijo o svetovni so-

cialni revoluciji. Kaj bo tisti dan po revolu-
ciji, kaj bo proletarijat storil, ko bo imel
vso moč v rokah. — tega ni nihče povedal.
Pač, Karl Kautsky je izdal drobno brošu-
rico o tem, ko se je boril proti zmerni
struji v svoji stranki, to je vse, a nikakor
ne zadostja. Če bi pa bila socialna demo-
kracija resno in trezno presodila vse, bi
bila uvidela, da socializem ne sme biti ab-
soluten cilj, ampak mora biti le sredstvo, da
se dvigne blagostanje množice. In potem bi
bila upoštevala bistveno črto človeške du-
še in ne bi bila gradila svojega sistema na
materializmu, ki razkraja družbo, mesto da
bi jo spajal. Da, tu je ravno točka, ki bo od-
ločila usodo marksizma. Naloga socializma
je spajati, organizirati razbito družbo,
organizirati konsum in produkcijo. Če ho-
češ spojit ljudi v enoto, moraš spojit njih
duše, iztrgati moraš iz duš egoizem, ki tvo-
ri strašne prepade med ljudmi in stanovi.
Podloga marksizma je pa materializem, me-
hanično pojmovanje človeka, z eno besedo:
čisti egoizem. V sedanjih družbi stoji človek
poleg človeka kot fizioli v merniku, brez
vsake nujne notranje zveze. Naloga socia-
lizma pa je, spraviti te posamezne dele v
skladno enoto, v organizem, v katerem bo
izvrševal vsak člen svojo določeno nalogo.
Tako resnično socialno družbo more pa
spajati le sila svetovnega nazora, ki se bo-
ri proti materializmu t. i. proti čisti se-
bičnosti, ki jo zagovarja marksizem. In taka
sila je v najpopolnejši meri krščanstvo s
svojim altruističnim naukom.

Če bi bila social. demokracija šla v dol-
gih letih svojega obstoja le za korak naprej,
bi bila spoznala to temeljno resnico.

Po tej resnično socialni družbi, po tej
pravični organizaciji gospodarstva kličejo
bedne množice od vzhoda pa do zapada.
To je silni val, ki ga je s proroškim duhom
oznanjeval Mahnič pred tridesetimi leti, ko
je rekel, da bo po razbrzdanem razdirajo-
čem delu gospodarskega liberalizma prišla
do zmage socialna misel. Gre samo za to,
ali bo socialna misel zavzela divje oblike,
ali se bo uveljavljala s strojnimi puškami,
svetli in popolno propastjo vsega gospo-
darstva — ali bo uresničena v mirnem raz-
voju, s tem da prepoji socialna zavest in
nравnost ljudske množice, ki bodo potem
potom zakonodaje organizirale novo druž-
bo.

Marksizem in njegovo kričavo dete,
komunizem, nista računala z realiteto se-
bične človeške duše; a računala nista tudi
ne z osnovnim načelom narodnega gospo-
darstva: Da je prva naloga današnje dobe,
dvigniti produkcijo. Če se to ne zgodi, pro-
pade vsaka družba, naj bo že kapitalisti-
čna, socialistična, marksistična ali komuni-
stična, vsled bede in nezadovoljstva. Druga

naloga, ki nam jo nalaga beda kmetijskih in
delavskih množic je, da pravično izenačimo
posest in s tem zajamčimo vsakomur člo-
vekavredno eksistenco. Te naloge ni mo-
goče rešiti s podržavljenjem obratov in s
podobnim. Le finančna zakonodaja more re-
šiti to zapleteno vprašanje, s tem da ob-
davči velika premoženja, ogromne dohod-
ke, razkošje in velike dedščine. Na drugi
strani pa mora zvišati eksistenčni davka-
prosti minimum, tako da revnemu ljudstvu
ne bo potreba hoditi v posojilnico po denar,
ko bo plačevalo davke.

Socialna misel je na pohodu. Tiste lju-
di, ki niso ne mrzli ne mlačni, bo novi čas
izplnil. Vse stranke in stranke, ki so iz-
gubile izpred oči socialno idejo, bodo izgi-
nile tudi pri nas, tako kot drugod. Ostali
bosta dve mogočni idejni skupini: Krščan-
sko-socialna, ki hoče s svojim svetovnim
nazorom spojit družbo, iztrgati iz nje ego-
izem in z nje zgraditi novo, socialno gospo-
darstvo, in materialistični marksizem, ki, v
bistvu nesocialen, prozi izpremeniti vso
družbo in vse gospodarstvo v brezoblič-
en kaco. V.

Dr. Korošec proti ko- rupciji.

Beligrad, 25. marca.

Železniški minister dr. Anton Korošec
je prevzel železnice v najslabšem stanju.
Dva ali tri mesece naj bi bil še ostal stari
šlendrijan in železniški promet bi bil po-
polnoma odpovedal. Tako so nam zatrje-
vali večaki. Ministrstvo samo je bilo de-
organizirano; za izboljšanje in ureditev že-
lezniškega prometa ni bilo nobenega pra-
vega programa. Železničarji sami so težko
gledali to razoranost železnice in obupavali.
Tisti del uradništva pa, ki je korumpiran,
je novega ministra deloma sprejel hladno,
ker je šel pred njim glas, da je kot minister
za prehrano neusmiljeno postopal zoper
vsako korupcijo; uradništvo v ministrstvu
je mislilo, da bo imelo z novim ministrom
lahak opravek, češ kaj razume pop o želez-
nicah.

Dr. Korošec se je oprijel svoje naloge
z železno energijo in njemu lastno brezob-
zirnostjo na vse strani, kadar gre za sploš-
ni blagor. Načelnik v ministrstvu je pokazal
popolno strokovno nezmožnost in ga je mi-
nister zato takoj odstavil ter na njegovo
mesto poklical priznanega večaka. Referen-
ti so se kmalu prepričali, da »zna pop
vse drugače« kakor njegovi predniki v mi-
nistrstvu. Za vse se briga in kjer opazi ne-
red in površnost, kliče na odgovor. Kako
brezbriznost in strokovno nevednost je po-
nekod našel, je naravnost neverjetno. Da se
prepriča, če se nered odpravlja, je šel oseb-

no nenapovedan v razne kraje nadzorovat.
Krepka roka ministrova se je v najkrajšem
času poznala na vseh progah, kjer je bil ne-
red.

Da se ustvari predpogoj za normalni
železniški promet, je z raznimi državami
sklenil pogodbe, po katerih bo tekom treh
mesecev popravljenih štiristo strojev.
Hkrati je dal izdelati načrt za izenačenje
službene pragmatike za celo državo.

Kaka korupcija je ponekod gospodar-
ila, dokazuje kot tipičen slučaj ravnatelj-
stvo liške železnice. Njegova naloga je bila,
da dogradi liško progo od Gračaca do
deželne meje. V ravnateljstvu je bilo ve-
liko več osebja, nego bi bilo treba in se je
denar naravnost trošil. Namesto z gradnjo
železnice je uradništvo državni kredit, na-
menjen za gradnjo, uporabljalo za trgovino
in druge svrhe. Ravnateljstvo je zahtevalo
kredite brez vsakih dokumentov in prora-
čunov. Ravnatelj in njegov zastopnik, ki ga
je sam imenoval, sta pogostoma brez pred-
hodnega odobrenja potovala na državne
stroške. Delo je pa takorekoč stalo. Mini-
ster dr. Korošec je to čudno ravnateljstvo
takoj razpustil in dodelil njegovo kompeten-
co zagrebškemu ravnateljstvu, ki bo grad-
njo liške železnice pospešilo.

Zgodilo se je tudi, da kljubpomanjka-
nju lokomotiv niso imeli povsod vseh v evi-
denci in jih je še-le minister iztaknil na
podlagi aktov. O kaki statistiki sploh ni bi-
lo govora. Tekom treh mesecev bo dovolj
strojev in vagonov in v teku pol leta bo že-
lezniški promet normalen kakor pred vojno,
da nas bodo vse sosedne države brez
izjeme lahko zavidale. Najbolj se pozna iz-
boljšanje železniškega prometa v Srbiji;
vojna je železnice uničila in z železnicami
tudi njihovo upravno organizacijo. Tu je bi-
la največja in najnujnejša potreba. Srbijan-
ski poslanec je povedal zanimiv dogodek:
V Nišu se na nekem sestanku dejal neki se-
ljak: »Bog nam je dal popa, ki bo uredil
naše železnice. Hvala Bogu i temu popu.«
Vsi so ž njim soglašali in zatrjevali, da vse
vojne posledice radi prenašajo, samo da so
začeli vlaki redno voziti. Tu priznava vse
zasluge novega železniškega ministra, ki je
v najkrajšem času storil več nego vsi nje-
govi predniki od prevrata sem, le v Slove-
niji se dobi še demokratski modrijan Mah-
nič, ki je blebetal na celjskem shodu, kar
so mu iz demagoških strankarskih nagibov
narekovali prej demokratski mogotci. Tem
ljudem, ki so se s svojimi ministri v prejš-
njih vladah popolnoma diskvalificirali, je
na umu samo vpitje in prostaško zabavlja-
nje zoper vse, kar ni zrastle na njihovi njeni;
tam pa je dosedaj vzkliklo še malo kaj pa-
metnega in dobrega.

LISTEK.

Spomini starega dekleta.

Francoski spisal René Bazin. Prevel F. P.
Hrast,
(Dolje.)

»Prav imaš. Moram ti pomagati.«
Ženska je odšla.

Eno uro kasneje, po večerji, ko so odšli
hlapi iz sobe in ko se je Mariette spravila,
da pomije posodo v kuhinji, so začeli go-
voriti Julij, Anton in Toussaint, naslonjeni
na gorenjem koncu mize na komolecu in
osvetljeni od blizu od svetilke, v koje luči
so žarele njihove zelene oči, o gospodar-
skih stvareh, kakor so imeli navado. Toda
oče, ki se je bil pomaknil k ognju in ki je
prišel sedaj nazaj in sedel na stran najsta-
rejšega sina, je dal znamenje, da naj molče.
Povedal jim je o obisku, ki ga je bil dobil
in kako je bil obljubil svojo pomoč vdovi
na Faguinière. Dostavil je:

»Kateri izmed vas, fantje moji, bo dr-
žal mojo obljubo? Nobenega ne bi pustil iti
raje, ne enega ne drugega. Kdor bo dejal
da, tega bom pustil iti.«

Pogledal je Julija, potem Antona, nato
Toussainta. Toda vsi trije so bili obrnili
glavo v stran, kakor ljudje, ki nočejo, da bi
jih kdo silil govoriti. V sobi je bil — kar je
bilo čisto nenavadno — tak molk, da se je

natančno čulo cvilenje okenc, ki jih je pre-
mikal veter.

Starčku, ki je imel dolg in gladko obrt
obraz, se je prikazalo na robu ustnic nekaj
kakor majhno veselje, da so sinovi tako
molčali. Toda glas se ni omehčal, skoro je
še otrdel, ko je povzel:

»Ker torej nihče izmed Vas noče iti,
moram torej enega določiti sam.«

Pogledal je še enkrat vse tri in sklenil.
»Ti, Anton moj dragi, pojdeš jutri na
Faguinière in ostaneš tam tako dolgo, do-
kler te bo potrebovala moja nečakinja.«

Niti ta, ki je bil določen, niti druga dva
nista odgovorila: ampak vsi so vstali in
odšli v noč, ki je bila hladna.

Drugega dne, malo pred poldnem je
vzel Anton, ko se je bil že poslovil od vsa-
kega na pristavi, svoje stvari pod levo pa-
zduho, svoj bič v desno roko in poiskal očeta.
Ta, ki je blodil po šupah in hlevih, se skr-
val in jokal. Našel ga je pri sadni stiskal-
nici. Starče se je obrnil. Sin je pozdravil in
rekel:

»Oče, jaz vendar ne morem biti sam
na Faguinière.«

»Jaz pa, dragi moj fant, tudi ne morem
pogrešiti še drugega sina.«

»Ne, dovolite, da vzamem seboj dvoje
naših črnih volov; ta mi bosta delala dru-
žbo. Kupim jih za pristavo tam doli.«

In odšel jih je tje z Visokega: dvoje
volov in veliki rdeči fant, ki jih je gnal.

Preteklo je osemnaest mesecev. Anton

se ni prikazal niti enkrat samkrat na Viso-
kem. »Čutim, da je to silnejše od mene,«
je dejal; »če bi prišel nazaj, bi ostal tam.«
Videl je tupatam očeta ali brata na vaškem
trgu, o krčmi ali na cesti, kadar je peljal
žito v isti mlin in tudi oni so ga obiskali
včasih na Faguinière. Bila je to pristava sre-
di pobočja in njive in travniki so se razte-
zali proti vzhodu. Vse je bil dejal zopet v
red. Skazal se je kot dober delavec, dober
kosec, dober ekonom, dober gospodar, malo
grčav sicer kakor oče, ampak na dnu
srca dobra duša in pameten v strogosti.
Sosedje so govorili: »To je mož, ki se raz-
ume; ampak ne govori pa ne mnogo.« Go-
voril je malo, ker ni imel v duhu drugega
kot eno samo misel, in ta ni bila vesela:
tožilo se mu je po Visokem. Niti zima, niti
poletje, niti dobra žetev, niti spoštovanje,
ki je rastlo okoli njega, ni zmanjšalo nje-
gove boli. Skoro vsak večer, ko je dal zna-
menje, da naj končajo z delom, je počakal,
da so odšli hlapi z živino, dninarji in oba
otroka, ki sta že začela brskati po zem-
lji, in ostal sam, sredi njiv. Tedaj je opazo-
val, z zahodne strani, ravnino, ki jo je bolj
slutil in uganil kot videl, ki ni bila večja
kot grah, in nad njo oblake, ki so bili ve-
dno rdeči, kakor kri mladega srca.

Koncem drugega leta, nekega vročega
popoldneva, je pil stari gospodar na Viso-
kem v sobi na svoji pristavi kozarec jabol-
čnika. Ravno je bil spal na senu in na ovrat-
niku sraice se je držalo še nekaj mrve. Na-

enkrat so se zasenčila hišna vrata. Obrnil
se je:

»Za Boga svetega,« je dejal, »to je An-
ton! Mariette, prinesi še en kozarec! Kaj
pa je, fant, da si prišel nazaj?«

Ko se je bil mladi mož vsedel, je od-
vrnil:

»To je, da ne morem ostati več.«

»Moja nečakinja te pošilja nazaj?«

»Ne.«

»Torej ti je zmanjkalo korajže? Ne bi
si bil mislil kaj takega o svojih fantih.«

Oni ni odgovoril takoj. Trebalo je do-
bre četrt ure, predno se je odločil reči:

»Korajže mi ne manjka; ampak vaša
nečakinja je vedno za meno, češ, da naj bi
se vzela.«

»Ali se ti ona ne dopade?«

»Nič manj kot kaka druga.«

»No, fant moj, treba se bo ženiti; pri-
stava je dobra, ženska tudi.«

Deset minut kasneje sta stopila v sobo
Julij in Toussaint, ki jih je bil poklical oče.
Ko sta izvedela, kaj se je zgodilo, sta se
začela natihoma smejati, vsak s svoje stra-
ni.

»Zakaj se smeješ, ti, stari?« je vprašal
starček.

Julij se je dal prositi, potem je pa pri-
znal, smehljajoč se le napol:

»Oče, ne bil bi storil tega, gotovo ne,
dokler je bilo videti, da ostanemo vsi trije
na Visokem; sedaj pa, ko nas zapuščata An-
ton, da ne pride več nazaj. Vas zapuščam

Ljudska politika.

Iz naroda za narod! To geslo si je bila postavila v letih pred vojsko liberalna akademsko mladina in mislili smo, da bo s tem konec reševanja »mili« slovenske domovine ob čaši vina, konec liberalne buržoazije, mislili smo, da so treznejši elementi uvideli, da je le v splošni demokraciji rešitev potapljač se barke. To je bila le naša misel, do vere nam je manjkalo še mnogo, zelo mnogo. Le predobro smo poznali ozadije, na katerega so se naslanjali novi preroki starega liberalizma.

Toda vsako geslo in vsaka ideja, pa naj si bo še tako slaba in v korenini napačna, se mora v dejanskem življenju nujno poizkusiti in preživeti posredno ali neposredno in pokazati svojo notranjo jakost, oziroma plitvost ali slabost, da jo ljudje do dobra spoznajo.

Slučaj, ali bolje: slučajna politična konstelacija je hotela, da so prišli preroki te blesteče politične veroizpovedi na krnilo državne ladje. Ljudstvo jih ni postavilo na ta mesta, saj ljudstva nikdar imeli niso za seboj. Mi, ki vemo, da je politika in politična moč samo zunanje uporabljane notranjih, na kulturnem polju pridobljenih sil, torej otrok ali nujna posledica vseh kulturnih pravic, smo vedeli: Ta prehodna doba vlade in državne oblasti je preizkušnja za življenje ali smrt. V njej pade liberalizem končnoveljavno ali pa se prerodi in utre novo pot v bodočnost.

In videli smo, in bilo nam je v zadostje, ker je vsako uro, vsak dan preveč jasno dokazal, kako smo imeli prav, ko smo pisali in govorili o poslednji uri liberalizma. Iz kavarn so reševali valutno vprašanje, gradili pristranski volilni red, se navduševali za »mili« jugoslovanski narod, z diktatorskega stola so se nasmihali izmogočnim obrazom sestradanega delavstva, spletali mrežo preko cele Slovenije, ki naj bi v svoji zaslepljenosti pomagala par izvoznikarjem in fabrikantom spletati še hujski bič kot je padel do sedaj po naših hrbtih. In če si spomnil dr. Žerjava, boga mladega liberalnega brezprogramnega meščanstva na ljudstvo, tedaj je zamahnil z roko, in mir besedi! Kaj narod, kaj ljudstvo in njegova volja! Kadar se Žerjavu zljubi, tedaj odstavi občinski odbor, tedaj pošlje žandarjal Ljudstvo je brezpametno, nezavedno. Pri okrajnih glavarjih se začne šele pamet, zato mirna Bosna, če dela ta, kar hoče. In rezervoar za pamet okrajnih glavarjev so možgani liberalnih diktatorjev.

Tako je šlo šest mesecev, ljudstvo je pa strmelno in izgubljalo vero v moč države. Mi pa smo se končnoveljavno prepričali, da je bil program mladoliberalcev oni stare vsebine, samo nove platnice in moderna oblika je zakrivala njegovo neznanstvo notranjo plitvost in gnilobo. Zadnji poizkus je bil to! Liberalizem je zadel ob trdno morsko pečino demokracije in se razbil in razpršil v pene in kapljice.

Tako mirnim srcem lahko rečemo, da je bila to zadnja pomembnejša epizoda v 30letnem boju z breznačelnim protiljudskim liberalizmom. Še bo dvignil v tej ali oni obliki glavo, še mu bodo skušale banke in izvoznikarji zravhati polomljeno hrbtenico, a v jedru ljudstva ne bo našel več opore. In to bo za zdravo politično življenje na Slovenskem velika pridobitev.

Širite „Slovenca“!

tudi jaz: oženim se z dekletom na sabloški pristavi.

»Tudi to je lepo posestvo,« je odvrnil starček; »toda povej mi, Julij, ali ti je prišlo to na misel, ko si stopil v sobo?«

»Oh ne, oče, šest let je že, kar se pogovarjava. Toda brez Antona ne bi bilo iz tega nič.«

»In ti, Toussaint, kaj misliš pa ti?« Najmlajši je bil, najživejši. Odvrnil je brez obotavljanja:

»Jaz, očka, pravim zopet le to, kar sem pravil zmerom: da bom za Vami gospodaril jaz na Visokem.«

13. Biser.

Deževalo je neprestano od jutra, moralo že od začetka zadnje noči, in po pariških ulicah je bilo polno blata, ki je bil rjav kakor mlečna kava. Čapljala sem kakor fija-kar po dveh ali treh okrajih na levem bregu, gredoč od zavetišča do najdišnice, obiskujoč bogate prijatelje in jim priporočevala moje uboge prijateljice, ko sem se proti koncu popoldneva odločila, da se vrnem domov. Bila sem trudna. Doma sem nekaj korakov onostran Elyséeja. Čutila sem težo svojega krila, zraka, nasičenega z meglo in dimom, pa tudi težo bode, ki sem jo videla in razumela. Zdravniki, lovci in vojniki poznajo neplodno sanjanje po takih izprehodih po dežju. Ko sem šla mimo trgovine zlatarja Miège, mi je prišla na misel nagla ideja, ki mi je raziasnila lice: »Če bi kupila dragulje?«

Odkrila finančnega ministra.

Na sobotni seji narodnega predstavništva je poslanec Miletič vprašal finančnega ministra, ali je finančna komisija za pregled in popis predmetov az izvozno carino dovršila svoje poročilo in ali bo minister to poročilo, ako obstaja, predložil narodni skupščini ali ne.

Fin. minister dr. Jankovič je nato odgovoril: Gospod poslanec je imel prav, da mi je stavil to vprašanje, ker sem na seji obljubil, da bom objavil nekatere odstavke iz tega poročila komisije, ki sem jo sestavil takrat, ko sem nastopil svoje mesto. Evo, sedaj izročam javnosti to poročilo. To storim vsled tega, ker so mi rekli, da ne verujejo mojemu govoru brez tega poročila. Dve taki poročili sta: Prvo od 2. marca, ki so ga podpisali gg. dr. Milan Stojadinovič, bivši generalni ravnatelj državnega računovodstva, Vasa Dimitrijevič, načelnik odseka carinskega ravnateljstva in Dušan Letica, načelnik odseka davčnega ravnateljstva ter Mihailo Jovanovič, načelnik proračunskega odseka. V tem poročilu se nabašajo nastopne ugotovitve:

Na strani 14 poročila je stavek, ki se glasi: Centralna uprava je izvozila samo preko beigradske finančne uprave predmete, za katere ni bilo plačanih 15 milijonov dinarjev carine. (Vzlediki: Avl) na strani 16 istega poročila se glasi: drugo in nadaljnji odstavek: Bilo je blago, za katere se je plačala izvozna carina po tarifi od 17. oktobra 1919 in po novi tarifi, ki velja danes, vendar pa je to blago sploh oproščeno vsakršne carine. Poudarjati se mora, da ne gre samo za majhne vsote, marveč za več milijonov. Opraščal je carine finančni minister preko ravnatelja carine. Šlo je pri tem tudi za blago, katerega izvoz je bil po ministrskem sklepu striktno zabranjen. Vendar pa se tako blago ni samo izvažalo, temveč je bilo oproščeno vsake carine. Tako je n. pr. centralna uprava izvozila privatno blago (100 vagonov jajec Brače Mihajlovič) ter je poskušala tudi izvoziti 400 vagonov drv za kurjavo Meritzu Drachu, ne da bi bil plačal carino. To poročilo so podpisali vsi člani komisije, katere sem prej imenoval.

Razen tega pa obstaja tudi drugo uradno poročilo, katero je podpisal ravnatelj carinske uprave g. Sava Kukič. To poročilo je od 5. marca 1920. Na strani 36 se čita: Centralna uprava in trgovsko ministrstvo je šlo na joko izigravanju vsake vrste, ne samo, da se niso ozirali na odredbe sklepa ministrskega sveta z dne 5. novembra, temveč so celo v večini primerov postopali proti tem odredbam. Dopuščali so n. pr. tudi izvoz prepovedanih predmetov, n. pr. jajec brači Mihajlovič, medtem ko drugim izvoza niso dopustili, n. pr. Raji Popoviću. Dolga bi morala biti ta lista, da bi izčrpala vse čudne primere postopanja trgovskega ministra. Stran 4 tega poročila se glasi: More se reči, da so bila vsa izdajanja, ki so se ti-kala izvršitve kompenzacijskih pogodb in sklepa ministrskega sveta od 5. oktobra 1919, namerjena v izigravanje ministrskega sveta in na olajšanje izvoza v Mažarsko in Avstrijo. Posamezni odseki trgovskega ministrstva, pokrajinske vlade in njeni odseki so dajali obširna dovoljenja za izvoz in oprostitve od carine, vršili so tudi sami nekatere pogodbe in sporazumevanja. (Klici: To je navadna plenitev.) Posamezni ministri, celo nepristojni (g. Kristan) so izdajali odredbe, da se propuščata gotovo blago, in sicer brez carine, in dajali obširne obljube v tem pogledu. Ministrstvo pre-

hrane ni zastajalo za trgovskim ministrom. Ono je dajalo dovoljenja za izvoz manjših količin poedincem — ki v stvari sami niso bili majhni — glede vseh vrst potrebščin brez ozira na to, ali je bil kontingent izčrpan, ali ne, ali je prepovedan izvoz dotičnega predmeta, ali ne, ip sicer brez carine in brez zavarovanja valute. To je pomenjalo: omogočiti po gotovih potih izvoz na škodo državne blagajne in valutne situacije v državi.

Niti o rešitvi jadranskega vprašanja.

LDU. Rim, 28. marca. (DKU.) Agenzia Stefani poroča: Odgovarjajoč na izvajanja govornikov, ki so se prijavili k besedi, je rekel ministrski predsednik Nitti, da zahteva jasno, določno in razločno zaupnico, da ne bo nesporazumljen. Ko se je parlamentarno delo zopet začelo, je ministrski predsednik obljubil, da se bo posvetil trem nalogom: prenosni davkarstva, agrarni politiki in zastopstvu delavcev v prenosnih delavskih svetih. Govorec o zunanji politiki pravi Nitti, da je srečen, ko more poudarjati, da večina poslancev vseh strank odobrava politične smernice vlade. Glede jadranskega vprašanja je Nitti izjavil: Nikdar nisem smatral Jugoslovanov za sovražnega naroda. Obžalujem nevarno vojno častopija, ki bi utegnilo izzvati nezaupanje v odnošajih do Jugoslovanov. (Odobranje.) Upam, da bomo dosegli sporazum, ako nadaljujemo doseganje lojalnost in odkritost. V jadranskem vprašanju se nam nudijo tri rešitve. Najenostavnejša bi bila, ako bi se dosegel prijateljski sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Želim, da bi se to poizkusilo. Druga rešitev bi bila, da zahtevamo izvršitev londonske pogodbe. Tudi v tem pogledu mora biti izključeno vsako nesporazumljenje. Prosil sem Francijo in Anglijo, da bi priznali, da bi bila njuna dolžnost, temu pritrčiti, ako bi zahtevali izvršitev londonske pogodbe. Francija in Anglija sta odgovorili, da tega ne moreta odrediti in da se smatrata vezani s pogodbo. Ako bi bila italijanska vlada prisiljena, da zahteva izvršitev, bo to storil v polni meri. Nitti omenja nato pogodbeno določbo in poudarja, da se mora, ker pogodba vsebuje obale od Voloskega do severne dalmatinske ožine, zahtevati polna izvršitev pogodbe, ne da bi bila Reka v tem zapopadana. Nitti izjavlja: Ako se zahteva izvršitev londonske pogodbe, se mora zahtevati takaka, kakršna je. Vsled tega sem na londonski konferenci izjavil, da bi mi dovolili Dalmacijo tudi avtonomijo, ako bi zahtevali izvršitev londonske pogodbe. Ta izjava je napravila na vse, tudi na Jugoslovane in celo na Dalmatince, najboljši vtis. Tretja rešitev obstaja v tem, da bi se s primernimi predlogi sprejel predlog z dne 9. decembra 1919, ki so ga podpirale Zedinjene države, Anglija in Francija. Zadnja rešitev bi obstajala v tem, da bi prišli do svobodnega dogovora z Jugoslovani. (Odobranje in medklci.)

Glede Rusije izjavlja ministrski predsednik, da smatra za koristno, ako bi se dovolilo zastopnikom delavcev, da gredo v Rusijo in proučavajo tamošnji položaj. Glede Turčije je za to, da ostanejo Turki v Carigradu in da se spoštuje kalifat. Italija si ne želi pridobiti ozemlja v Turčiji ali Mali Aziji, vendar pa se mora udeleževati kontrole morskih očin in odkritja maloazijskih bogastev. Nato je govoril o italijanskih preskrbovalnih težkočah, posebno glede železa in premoga. Pravi, da je notranji položaj države utrjen in apelira

na vse stranke, da bi med delavci širili propagando za intenzivnejše delo in da bi se zmanjšal konzum. (Odobranje v vsej zbornici, izvzemši ekstremne socialiste.)

Država SKS.

LDU Belgrad, 29. marca. Finančni minister je v mnogo ostrejši obliki ponovil naredbo o izvozu srebrnega kovinskega denarja iz države. Izvoz je absolutno prepovedan. Kdor bi ravnal nasprotno, temu se vzame denar ob meji na korist državne blagajne in razen tega bo vsak izvoznik kaznovan po členu 100 finančnega zakona za leto 1919.

LDU Belgrad, 29. marca. Po ratifikaciji nove kompenzacijske pogodbe z Madžarsko je oddana ta pogodba centralni upravi za izvrševanje.

LDU Belgrad, 29. marca. Nj. Vts. prestolonaslednik regent Aleksander je ugodil prošnji jugoslovanske sarajevske zadruge, da bo pokrovitelj temu društvu in da sme zadruga slaviti njegov rojstni dan kot svojo končno slavo (hladni praznik).

LDU Belgrad, 29. marca. Kriminalistika je poslednji čas spoznala, da imajo kinematografi mnogo slabega vpliva na duševni razvoj otrok. Zato je po vsem kulturnem svetu uvedena cenzura filmov. Kadar strokovnjaki ugotovijo, da film nima slabih posledic za otroke, je predstava filma dovoljena. Tako komisijo za presojo filmov bodo sedaj ustanovili tudi v Belgradu. Sestavljena bo iz dveh učiteljev in enega policijskega organa. Odslej se bo cenzuriral vsak film.

Češka.

LDUPraga, 29. marca. (ČTU) Z večerajšnjem dnem je potekel rok za vložitve kandidatnih listin za volitve v državni zbor. V prvem praškem volilnem okraju je skupno prišlo 12 strank za volitve in sicer nacionalni demokrati z agrarno opozicijo, čehoslovaška socialistična stranka, čehoslovaška ljudska stranka, združene židovske stranke, čehoslovaška stranka delavskega ljudstva (Modračkova stranka), čehoslovaška socialnodemokratska delavska stranka, nemška socialnodemokratska stranka, stranka malih kmetov in obrtnikov, čehoslovaška obrtna in trgovska stranka srednjega stanu, čehoslovaška agrarna stranka, nemška svobodnomiselna stranka in narodnosocialistična stranka (Chocova skupina). Od koalicijskih strank kandidirajo v poslansko zbornico v prvem praškem volilnem okraju čehoslovaška socialistična stranka na prvem mestu ministra dr. Beneša, na drugem mestu poslanca Jurija Stribrnega, čehoslovaška socialnodemokratska stranka na prvem mestu ministrskega predsednika Tusarja, na drugem mestu Antona Nemca, čehoslovaška agrarna stranka na prvem mestu ministra Švehlo, na drugem mestu Frana Masato. Na večerajšnjem posvetovanju volilnookrožne komisije so se kandidatne listine odobrile, medtem ko je bila Chocova stranka pozvana, naj svojo listo popravi, ker nosi isti naslov kakor čehoslovaška socialistična stranka.

Nemčija.

LDU Berlin, 29. marca. (DunKU) Na današnji seji narodne skupščine je državni kancelar Müller predstavil novo vlado. Imel je daljši govor v katerem je med drugim izjavil, da tvorijo vlado iste stranke kakor prejšnja in ista koalicija, ki ve-

naredila name vtisk, da se imenuje eden, Durand, drugi pa Martin: videla sem jih bila že sto in stokrat.

»To se nosi mnogo,« je rekla ena prodajalka. Druga je riskirala neko varijanto. Rekla sem naravnost:

»To je nekaj navadnega. Prišla sem sem, da nađem kaj boljšega.«

Pojavil se je zopet tisti fini nasmeh, toda ni bil namerjen več meni. Obrnila sem se malo z glavo in zagledala na koncu trgovne v poltemi velik obrt obraz, ki je izražal najhujski skepticizem in še nekaj več. Te žive in presunljive oči, te močne ustnice, ki jih je navada ironije v kotih poblešila in ki so mu dajale neki trpki izraz, so rekle gotovo: »Mislite si, da ima ta klient okus! Prosite mi, naj pustim ta stolček, kjer premišljam neki nov načrt? Pojdite, pojdite! Dela se važno, kakor drugel! Hoče se pokazati sitno in pravkar bo izbrala ne kak collier, ampak kako verižico za uro, gospodična, ali pa kako vratno verižico z obeskom, kakor jih delamo na du-catel! Ne poznate še okusa srednje klientele. Zjokati se je! Pustite me torej pri miru!« Toda prodajalka sta vztrajali. Njun pogled je govoril prav tako jasno: »Gospod Miège dobro bi bilo, če bi prišli.«

In zmagali sta. Diskretno, počasno in vzravnani, kakor je bila tudi njuna navada, sta se izgubili na desno in na levo, rekoč: »Poščeva kaj drugega!« In izza mize je prišel gospod Miège sam v svoji osebi.

Bil je natanko tako velik kot jaz. In od

blizu sem zapazila njegov nepregledni skepticizem umetnika. Tudi glas nikakor ni omilil impertinence njegove fiziognomije.

»Rabite kaj za darilo, kaj cenenege? Za kako svečanost morda ali za god?«

»Ne, gospod, kupujem zase.«

»Torej nekaj z ozirom na ceno?«

»Ni treba; na stil, to zadostuje.«

Gospod Miège je izgubil malo svoje značilnosti.

»Ta mala tanka verižica,« je dejal, »z zlatim robom in okroglimi ametisti, italijanski model, kaj mislite o tem, milostljiva?«

»Lepo. Le premlado zame. Prosim Vas za kaj klasičnega, gospod Miège, za dragulj, ki ne kriči, in ki bi se mu zlasti videlo, da noče konkurirati z drugim in ki ga vidi človek rad tudi za vratom kake sosed.«

Siloma je odprl eno omaro, potem drugo in tretjo in mi prinesel z neko nežnostjo v gesti in neko samozavestjo stvaritelja, ki kaže svoje delo, dvajsetero čudovitih collierjev in o njih natančno razložil načrt, duha, umetniško sorodnost, učne harmonije. Pravil je o svojih cizeljirih, o času, ki jih je bil zavrnil in vedno ponavljal kot refrén: ker ljubite torej lepo delo, pogledajte samo kako živ je ta brljanov list in ta dva otroka, ki držita medaljon in te emajle, kjer je rdeče in zeleno kot brezdno da bi se človek zjokal nad nim...«

(Dalje.)

lja v nemški politiki za edino uspešno. Ves narod je s svojo eksistenco in s svojo bodočnostjo interesiran na tem, da se obdrži ta politika. Prva dolžnost nove vlade bo, da do volitev še bolj utrdi demokracijo. Kdor se druži s Kappom in upornimi deli državne brambre, mora izginiti. Demokracizacija uprave, razpust nezvestih vojaških formacij in ustanovitev nove vojske, ki bo morala biti prava narodna bramba, ne da bi bil od nje izključen kak sloj, mora biti naša velika naloga, ki jo bomo izvedli brezobzirno. Demokracija brez demokratizacije bi bila zunanja in notranja politična nevarnost. Gospodarsko demokratizacijo moramo izvesti do konca. One gospodarske panoge, ki so za to godine, moramo postaviti pod javno kontrolo. Prvi najugodnejši korak je, da državna vlada prevzame premoženje in kalijevski sindikat. Naš smoter je lojalna izvršitev mirovne pogodbe in ustvaritev atmosfere zaupanja. Glede Millerandovih izjavljanih pripominjati državni kancelar, da si nemška vlada prizadeva izpolniti vse, kar je sploh v njeni moči. Gospodarsko sodelovanje s Francijo je neobhodno potrebno. Vlada se je pogajala z entento, da bi v polrabi za kratko dobo smela poslati v ogrščene kraje nekoliko več čet. Francija hoče dovoliti to samo, ako bi ona mogla zasesti Frankfurt, Darmstadt in druge kraje. To je vlada odklonila, ker hoče vendar samo vzpostaviti mir v ruhrskem okrožju, in da bi mogla dobaviti Franciji obljubljeni premož. V okviru nemške republike ni mesta za diktaturo. Veleizdajalci se bodo kaznovali brez ozira na prigovarjanje s strani, ki so edino odgovorne. Kappova pot je tudi pot desnice (obrnjen proti desnici). Narod bo sodil med njimi in nami. Krivdo prevrata stranke desnice ne morejo odvaliti od sebe. Obtožujem jih v imenu večine našega naroda, da so za Nemčijo vojno drugič izgubile in da so edine krive krvi in razvalini, ki danes zopet potvarjajo Nemčijo. Državni kancelar govori nato o ranah, ki jih je prizadejala Nemčiji splošna stavka in pravi: Še se ni pomirila vsa dežela. Anarhija desnice se je v rensko-westfalskem industrijskem okrožju prevrgla v anarhijo leve. Pred Vezlo stojijo vojaške tolpe, proti katerim morajo nastopati ustavi zveste čete. To so razmere, ki jih ne smemo dalje trpeti. Anarhiste na levi moramo meriti z isto mero, kakor anarhiste na desnici. Z boljševoizmom nas ne bodo prestrašili. Stori bomo vse, da v Nemčiji ne bo pridobil tal, najbližja nevarnost pa prihaja od desnice. (Ugovarjanje na desnici.) Ne dvomim niti trenutno, da bi jih naš narod ne obsodil pravično. (Živahno odobravanje pri večinskih strankah. Sikanje na desnici.) Na predlog predsednika Fehrenbacha se debata o vladni izjavi preloži in seja odgodi do trinajstih.

LDU Berlin, 27. marca. (DKU) Kabinet je bil sestavljen tako-le: Državni kancelar: Müller, ki ostane začasno minister za zunanje stvari; v poslih zunanjega urada ga bo, kadar bo zadržan, zastopal državni podtajnik von Haniel; namestnik državnega kancelarja in državni minister za notranje stvari: Koch; državni finančni minister: Wirth; državni brambni minister: Gessler; državni pravosodni minister: Blumck; državni gospodarski minister: Schmidt; državni delavski minister: Schlicke; državni minister pošte: Giesberts; državni zakladni minister: Bauer; državni prometni minister: Bell; državni minister za prehrano: Hermes; državni minister brez portfelja: David; državno ministrstvo za obnovo zemlje se bo podelilo te dni. Novi kabinet se bo v ponedeljek predstavil narodni skupščini.

LDU Berlin, 29. marca. (Dun. KU — Wolff.) Državna vlada je izdala na upornike v rensko-westfalskem premoženem okolišju razglas, v katerem jim daje še zadnji rok, preden nastopi z orožjem. Vlada zahteva, da se do 30. t. m. ob 12. uri sprejmejo naslednji pogoji: 1. Neomejeno priznanje zakonite državne avtoritete, 2. vpostava državne uprave in varnostnih oblasti, 3. takojšnji razpust rdeče armade, 4. popolna razorožitev vsega prebivalstva v brambo prebivalstva vred pod nadzorstvom zakonitih državnih oblasti. Način, kako se bo razorožitev izvršila, bo določil imetnik izvršilne oblasti, 5. Takojšnji izpust ujetnikov. — Ako se ti pogoji sprejmejo, državna vlada ne bo izvršila napada, ako pa ne, dobi imetnik izvršilne oblasti pristo roko, da vzpostavi popolnoma zakonito stanje.

LDU Berlin, 29. marca. (Dun. KU) »Vossische Zeitung« poroča iz Frankfurta: Posebni poročevalec lista »Frankfurter Zeitung« javlja iz Essena: Dasiravno voditelj neodvisnih socialistov in komunistov porabljajo ves svoj vpliv, da bi ustavili krvoprelitje pri Vezli, se dosedaj ni posrečilo, končati bojevanja. Vojaški poveljniki menijo, da se mora boj bojevati dalje in da bo odločilo samo orožje, vodstva bojev pa so pripravljena za pogajanje tudi med bojevanjem. Delavska fronta pa zahteva preko bielefeldskega dogovora, da se državna branba popolnoma razoroži in razpusti ter da se osnuje naroda bramba de-

lavcev, kateri se mora izročiti vse orožje. Ako bi pogajanja ostala brezuspešna, bo v Nemčiji nanovo izbruhnila splošna stavka.

Francija.

LDU Pariz, 27. marca. (DunKU — Havas.) Zbornica je končala razpravo o vprašanjih glede zunanje politike in je sprejela s 518 proti 70 glasovi dnevni red, ki izraža zaupanje da bo vlada v sporazumu z zavezniki zagotovila natančno izvedbo versailleske mirovne pogodbe.

Amerika.

LDU Dunaj, 29. marca. (DunKU) — Ukrajinski tiskovni urad poroča iz Varšave: Senator King je v američkem senatu predložil nastopne resolucije: Senat Zedinjenih držav sklene, da in o njegova volja, da vlada Zedinjenih držav de facto prizna obstoj samostojnih vlad Estonske, Letonske, Litve in Ukrajine začasno do časa, dokler se ne bodo uredili odnosi teh dežel do Rusije ali drugih delov Rusije v vsesrski ustanovni narodni skupščini, ali potem svtoritete federativne republikanske vlade, ki bi se ustanovila za vsa Rusija.

LDU Pariz, 27. marca. (DunKU) Kancelar javlja »Temps« iz Washingtona, so na merodajnih mestih razširjena vesti, da bo predsednik Wilson zadržal mirovno pogodbo z Avstrijo, dokler se ne razbistri položaj v Nemčiji.

Rumunija.

LDU Bukarešta, 27. marca. (DunKU — Damian.) Po desetdnevem odmoru, ki ga je odredil kralj, se je zbornica včeraj zopet sestala. Seja je bila zelo burna, ker je dosedajni večinski blok nastopil proti vladi. Ministrski predsednik Averescu je nato prečital dekret, ki razpušča parlament.

Mirovni posvet.

LDU Rim, 27. marca. (DunKU — Stefani.) Načelniki zaveznih vlad so se domenili, da se mirovna konferenca 10. ali 11. aprila sestane v San Remu.

LDU Lyon, 28. marca. (Brezlično.) Mirovna konferenca v Londonu se je v petek bavila z armenskim vprašanjem. »Petit Parisien« meni, da bo Armenija dobila dostop na Črno morje. »Echo de Paris« poroča, da je odsek za zunanje stvari američkega senata predložil ugodno poročilo o rešitvi armenskega vprašanja. Odsek priporoča, naj se armenski vojski pošlje orožje, da se more braniti. Priporočal je tudi, naj Amerika pošlje vojne ladje in kopne čete v Črno morje, da ščitijo železniško zvezo z Batumom.

LDU Lyon, 28. marca. (Brezlično.) »Matin« javlja iz Londona, da bo mirovna pogodba s Turčijo izgotovljena v ponedeljek. — Isti list poroča, da odpotuje mirovna konferenca še pred prazniki v San Remo.

Politične novice.

+ Komunističen shod. Sinoči se je vršil pred Mestnim domom shod komunistov. Udeležilo se ga je do 2000 oseb. Bivši urednik »Napreja« Golouh je kot glavni govornik naglašal zmago marksizma nad svetovno buržoazijo in svetovnim kapitalizmom. Proletariat bo zmagal in končno uvedel pravi družabni red, kjer ne bo več zatiranih in tlačanih. Žigosal je delovanje socialpatrijotov (katerim je kot urednik »Napreja« slavo pel) v prejšnji vladi, žigosal je tudi sedanjo vlado ter dal vsem meščanskim strankam svojo nezaupnico. — Največjo napako je zakrivil socialist Bukšeg, ker je šel v ministrstvo, posebno pa še raditega, ker je prevzel prehrano, najtežavnejšo malogo, katere niti najspretnejši človek ne more urediti. O ubožni akciji se je Golouh izrazil, da je bila to največja bedarija ministra Bugšeka, pri kateri se je delalo z milijoni, a od tega nima delavstvo nič. Razne klerikalne zadruge pošiljajo svojim članom moko, sladkor itd. cenejše, kot pa se dobi pri ubožni akciji. — Zahteval je takojšnje volitve, pri katerih naj pridejo najširše plasti proletarcev do svojih pravic in volitve bodo pokazale, kaj hočejo proletarci. Na Hrvatskem so zavzeli vse važne občine komunisti, tako se bo zgodilo tudi v Srbiji in tako tudi v Sloveniji. Našemu narodu, ki je v varstvu karabinerjev v zasedenem ozemlju, nj tako hudo, (g. Golouhu gotovo nel), kot je ravno sedaj pri nas, pod trhlo in razsulo buržoazijo. S klicem na tretjo internacionalo je zaključil svoj govor. Nato se je prebrala resolucija, v kateri protestira shod proti sedanjemu krivičnemu redu. — Par udeležencev je kliknilo pozdrav Ljenu, sovjetski republiki in podobnim prikaznim. Utis celega shoda je bil: Za sedanjost popolne negacije vsega obstoječega, za prihodnost par meglenih fraz. Temu primerno se je večina občinstva.

ki je sestojala iz radovednežev, razšla z občutkom, kot da je videla novo senzacijo, senzacijo.

+ Liberalci v boju proti služkinjam. »Domovina«, napredno glasilo naprednega dr. Žerjava prinaša članek »Duhovščina hujska posle«. Ta pisarija je tako dragocen dokument liberalnega mišljenja, da ga deloma nudim bralcem, predvsem našim gospodinjam v presojo.

Ljubljana, 29. marca. Zadnji čas opazamo, da se je pri nas vrgla katoliška duhovščina na posle ter jih začela hujskati proti gospodarjem. Na deželi je duhovščina v tem oziru sicer še precej previdna in prikrita, v Ljubljani je pa že ustanovila takozvano organizacijo služkinj in kuharic, katere glavni namen je, pregovarjati ženske za boj proti gospodinjam in gospodarjem. Pod pretvezo stanovske razredne organizacije zbirajo mladi kaplani — tudi kak župnik je vmes — posle, jim obetajo mehke postelje, za hrano pečenko in bel kruh, razum teče pa jim ubijajo v glavo, da se ne spametne, če ne zahtevajo večjega plačila. Duhovščina terja od poslov, da naj gospodarju ne dela na dan več kot osem ur, kjer pa že to ni mogoče, pa naj zahteva najmanj devet ur počitka. Ljubljansko organizacijo poslov nameravajo raztegniti tudi po deželi. — Poslem ugaja družba mladih duhovnikov, ki so vsi »fejst« fanje, zlasti ker jim obetajo nebesa že na tem svetu.

Dajte apelira Žerjavov list na može: »Bodite previdni, da vam ne bodo misijonarji, kaplani in fajmoštri zmešali ženski in poslov sploh.« Ta »sploh« je posebno dragocen, ker dokazuje, da si liberalci pod vsako žensko predstavlja kuharico, ki naj bi v javnem življenju ne smela imeti besede. Javnosti v pojasnilo povemo, da so se služkinje organizirale samo zato, da ščitijo one bistvene pravice, ki jih jim prizna vsak misleč človek in ki jih priznava tudi večina gospodinj. Pisati pa »o mehkih posteljah, pečenki, belem kruhu« danes, je gnusno zaničevanje služkinj, ki ga zmoro samo liberalci brez vsakega socialnega čuta. Poznam izmed služkinj najmanj sto deklet, ki stojijo duševno tako visoko, da liberalni žurnalisti kljub svojim avstrijskim odklovanjem ni vredni, da bi jim črevlje osnažil. — F. L.

+ Z moko v volilni boj. »Jugoslavija« je za hip pozabila, v čevagih rokah je jugoslovanski kreditni zavod in se bori proti JDS s sledečo ostro sulico: »Posebno pozornost pa vzbujaj v največjem času lov za političnimi pristaši z moko. V Ribnici je v ta namen dospelo več vagonov moke. Kdor se vpiše v JDS in postane naročnik »Domovine« in obljubi, da bo pri volitvah volil z jugoslovansko demokratsko stranko, dobi 13 kg lepe bele moke po 7 kron kg, dočim stane v Ribnici moka za cenejšo prehrano (ubožna akcija) 9 kron in sicer pride na osebo samo en četrt kg bele in pol kg črne moke. Kar je značajnih in poštenih ljudi, ki ne nosijo svojega političnega prepričanja na prodaj, to demoralizujejo če in celi narod ponižujoče postopanje najstrožje obsojajo.« — To priznanje je zanimivo in bliskoma razjasni, zakaj se je tekom sedemdesetne socialistično-demokratske vlade razsula vsa prehrana. Voli z nami, — ali pa umri! to je bilo vodilno geslo političnega boja teh dveh strank. Tudi to jih ne bo rešilo, kakor jih niso volilni gulazi.

+ »Jugoslavija« in prešiči. »Jugoslavija« je napadla vlado, češ da je dopustila, da izvozi socialnodemokratska »Nakupovalna zadruga« te dni 18 vagonov prešičev v Italijo. V »Napreju« priobčuje sedaj »Nakupovalna zadruga« sledeče pojasnilo: »Kakor smo že imeli svoječasno priliko pojasniti, je dobila naša zadruga svoječasno dovoljenje za izvoz večjega števila prešičev kot kompenzacijsko blago za uvožen sladkor in drugo specerijsko blago. Na račun tega skoraj izčrpanega kontingenta je prišla v preteklem tednu partija prešičev, o kateri so bile obveščene vse instance. Izvoz je bil dovoljen ne samo zato, ker je bila cela zadeva v redu, temveč tudi zato, ker se je ljubljanski gospod župan, kateremu je bila dana partija na razpolago, izjavil, da je potreba trga krita.« Pripomniti moramo še, da je vlada ustavila transport in ponudila prešiče prohranjevalnemu uradu, ki jih je odklonil. Če je kaj krivde na tem in če je kdo kriv, nosi radi gornje izjave krivdo liberalna mestna občina. »Jugoslavija« bo pa še nadalje tožila za prešiči in g. Deržić z njo.

+ Papeški nuncij na našem dvoru. Msgr. Cherubini je dospel v Belgrad ter se nastanil v Grand hotelu. Msgr. Cherubini je posetil namestnika ministra za zunanje posle dr. Spaljkovića.

+ Kmetški shodi v Bosni. Dne 28. t. m. se je vršil v Sarajevu shod kmetških organizacij sarajevskega okraja, na katerem so razpravljali o vprašanju agrarne reforme. Prisotnih je bilo okoli 2500 kmetov. Shod je sprejel resolucijo, ki pozdravlja naredbo o begih z dne 14. februarja. Po shodu so zborovalci šli v sprevedu po mestu in vzklíkali »Živio kralj Peter! Živio urestolonaslednik regent Aleksander!

Doli begil!« — Slično resolucijo je sprejel shod kmetških organizacij iz mostarskega okraja, na katerem je bilo zbranih okoli 2000 kmetov. — Tudi iz drugih krajev Bosne in Hercegovine se javljajo shodi kmetških organizacij.

Dnevne novice.

— Predsednik deželne vlade za Slovenijo g. dr. Breje so je v nedeljo vrnil iz Belgrada v Ljubljano. V četrtek, 25. t. m. je bil na dvoru zaprišežen, potem pa sprejet v polurni avdijenci od Nj. Vis. prestolonaslednika regenta Aleksandra, ki se je živo zanimal za razmere v Sloveniji, o katerih mu je g. predsednik poročal. Od Nj. Visočanstva je pooblaščen objaviti, da se bodo v najkrajšem času rešile prošnje za sprejem bivših avstro-ogrskih častnikov v jugoslovansko armado, in naglašati, da v edinstveni jugoslovanski armadi niti pri častnikih, niti pri moštvu ne sme biti nobene razlike med Srbi, Hrvati in Slovenci.

— Umri je včeraj 29. t. m. g. Anton Pogačar, čevljarski mojster v Kamniku. Pred 14 dnevi mu je umrla žena na porodu. Zapušča dvoje nesprekrbljenih otrok. Naj počiva v miru!

— Promocija. Na živinozdravniški visoki šoli v Brnu je promoviral te dni diplomirani živinozdravnik g. Rafko Ipavec iz Idrije.

— Zdravstveni odsek za Slovenijo in Istro v Ljubljani izreka jugoslovanskim ženam in dekletom v Chikagi za poslana zdravila in obvezila najpristrsnejšo zahvalo, kakor tudi gg. spremljevalcem in razdeljevalcem.

— Murska Sobota. Tudi pri nas se je 21. marca 1920 vršil prav impozanten manifestacijski shod v prilog naših bratov v Primorju in v prilog ustanovitve Jugoslovanske Matice. Shod se je vršil v parku grada grofa Saparja. Na pozdravni govor g. ravnatelja Štreklja je povzel besedo domačin g. Kuhar, ki je zbranemu narodu v poljudni obliki raztolmačil pomen shoda in »Jugoslovanske Matice«. V tem zmislu so zbranemu narodu v vznesenih besedah govorili tudi gg. dr. Zavrnik, Španzer, Erkenkvič, Koder. Po g. Kodru predlagana resolucija se je soglasno sprejela. Shoda se je udeležilo gotovo do 800 ljudi. — Pred shodom, med istim, kakor tudi po shodu je zapel pevski zbor primerno pesem, kar je posebno ugajalo narodu, ki je morda prvič slišal lepo našo pesem. — Zaključil se je shod z »Lepo našo domovino«. — Prekmurci so z zanimanjem sledili navdušenim besedam govornikov. — Vrle naše narodne ženske pa so pred in po zborovanju pridno prodajale cvetke in nabrale za »Jugoslovansko Matico« do 1700 K. — K »Jugoslovanski Matici« je pristopilo do 50 članov. Prvo to večje zborovanje je v Murski Soboti uspelo nad vse lepo in častno!

— V Pragi se je ustanovilo »Podporno društvo jugoslavenskih akademikov«, ki ima dolžnost, da podpira revne jugoslovanske dijake v Pragi. Odbor društva prosi vse prijatelje omladine za izdatnejšo pomoč. Prispevki naj se blagovolijo pošiljati na »Srpsko banko v Zagrebu« ali na »Prvu hrvatsku štedionico u Zagrebu«.

— Izvoznice tudi dijakom niso dovoljene. Dr. Breje je posredoval v Belgradu glede izvoznice za živila za dijake, toda načelnik carinskega urada je brez umevanja dijaškega položaja odklonil prošnjo s smešno motivacijo, naj dijaki doma študirajo. Tudi je omenil, da dobé dijaki podporo, da si nakupijo živila, a ni pomislil, da je v tujih mestih nemogoče dobiti živila. Dr. Korošec bo v tem oziru parlamentarno posredoval.

— Ovaduh iz Kranjske gore so naznanili pri vojaški policiji, državnem pravdniku in bogve katerih oblasteh še domačega župnika Kračca in zidarja Hemersama ter Schrittwieserja, da so ukradli iz mostu čez Pišenco 4 traverze. Danes se e pri deželnem sodišču vršila proti tem trem kazenska obravnava, ki je dožnala tole: Župnik Kračec je prihranke svojega 30 letnega službovanja porabil za nakup neke hiše, ki jo je dal pregrajati v društveni dom in ta dom sam namenil domači cerkvi. Za gledališko dvorano pa ni bilo dobiti traverz. Zidarski mojster Hemersam je slučajno izvedel, da so v neporabnem nekdanjem vojaškem mostu čez Pišenco 4 traverze, ki bi se lahko brez škode iz mostu vzele in parabile za stavbo. Nasvetoval je župniku, naj bi se te traverze vzele. Župnik ga je nakazal na edino pristojnega gerenta Lavtizarja, češ, če on dovoli, potem se lahko traverze vzamejo. Hemersamu je gerent Lavtizar dejal: »To ni slaba ideja, le kar vzemite tiste traverze, jaz bom pa to naznanil demobilizacijski komisiji.« Hemersam je potem v družbi s Schrittwieserjem 4 traverze izločil iz mostu, jih pri belem dnevu zapeljal v Kranjsko goro, jih odložil ob državni cesti, kjer so ležale več kot 3 tedne, predno so se zazidale. Godilo se je torej vse javno in z vednostjo cele občine, pa pridejo kranjskogorski liberalni ovaduh in pravijo Hemersam in Schrittwieser sta kradla, župnik jih je pa učil. Kot priča zaslišan vodja

demobilizacijske komisije, inženir Ruech je izpovedal, da je bil župan upravičen tako dovoljenje dati, da je župnik sam naznanil, da je vzel traverze in da jih je plačal, kakor so mu bile zaračunane, z zneskom po 1920 K. Razprava, ki je bila mestoma zelo živahna in zanimiva, je končala z oprostitvijo vseh obtoženih. Predsednik senata, nadsvetnik Vedernjak je v oprostitni sodbi izrekel, da se je sodišče prepričalo, da nobenemu izmed obtoženih niti na misel ni prišlo, da se vtegne to smatrati kot tatvina.

— Videm pri Krškem. Za občinske volitve se pridno pripravljajo vse tri stranke. Soc. dem. so sklicali shod pri Bahču, ki se je pa izjalovil. Kmetje niso za osemurni delavnik, ki ga priporoča sladkorni vrtnik in volovski barantač — bivši študent. Samostojni vsako nedeljo pred cerkvijo krilijo z rokami, ker bi vsak rad postal župan. Radi bi v kalnem ribarilu, ker so mnogi izmed naših proti staremu odobru, a ne morejo vode napeljati na svoj antiklerikalni mlin. V Krškem pa se Sokoli ujedajo, ker dr. Damnik ni več starosta.

— Velike tatvine v Domžalah. Tudi pri nas v Domžalah nam tatovi ne privoščijo mirnega spanja. Dne 18. t. m. so tatovi ukradli monterju Martinu Maček z Vrhniške obleke, 3 srajce, svetnik in drugo perilo. Maček ima škode 3165 kron. Okradena sta bila ravno v tej noči tudi Avguštin Fik in Marija Brojan.

— Strašna pridiga. (Resničen dogodek.) V pivnici je sedelo več mladih čisto oblečenih ljudi. Naenkrat pa odpre vrata capin krmežljavih oči, vz raztrgan in zamenarjen. Proseč se je oziral na pivce. Ti mu naračajo kozarec žganja, se vstopijo okoli njega, se norčujejo iz njega in ga nago-varjajo, naj jim napravi kak govor. Capin izprazni kozarec, ozre se na pivce in sprgovori: »Gospodje, ko gledam vas in seba in obupu primerjam, zdi se mi, kakor da bi pred menoj v duhu vstajala moža mladost in v njenem spremstvu moja sreča. Ta moj zabuhel obraz bil je nekdaj enako mlad in lep kakor so Vaši. To telo, ki se sedaj vpo-giblje in trese, bilo je ravno in ponosno kakor so Vaša telesa, bil sem mož sredi mož. Imel sem službo, prijatelje in dom. Ženo sem imel in bila je lepa kakor umetnikov sen, toda vršel sem biser njene časti v kupo in videl sem kakor Kleopatra kako se je biser raztopil, jaz pa sem ga izpil z enim požirkom. Otročiče sem imel nedolžne in lepe, kakor pomladno cvetovje, pa veneli so, odpadli, umrli v zastrupljenem prokletstvu svojega pičaja udanega očeta. Imel sem dom, kjer je ljubezen na ognjišču užigala ogenj in ga netila, a jaz sem pogasil ogenj in tema in razdejanje sta zavladała v mojem domu. Sedaj sem mož brez žene, oče brez otrok, potepuh brez doma, človek, v katerem je zatrt vsak klic k dobremu. Umiram na pijančevanju.« Nesrečnej je prenehal, kozarec mu je padel iz tresočee roke na tla in se razdrobil v stotere kosce.

— Zvišanje prodajne cene denarnih ovitkov. Poštno ravnatelstvo objavlja: Prodajna cena denarnih ovitkov se zviša od trideset na šestdeset vinarjev. Nova cena stopi prvega aprila t. l. v veljavo.

— Sokolske manire. Jeseniški Orel je priredil na praznik sv. Jožefa komerz na čast gostom, udeležencem telovadnega tečaja. Komerz je izpadel nad pričakovanje ugodno. Proslavilo pa se je ta dan posebno jeseniško sokolstvo po nekaterih svojih članih. Prišlo jih je nekaj pijanih. Ti so motili najprej govornike s svojimi neslanostmi. Potem pa, ko so videli, da s tem ne pridejo do veljave, so izrabili šalivo pošto za žalitev voditelja godbe. Želi so zato vihar, ki si ga pač zapomnijo za vedno. Le vplivu treznih naših fantov se imajo zahvaliti, da so odnesli zdrave kože, oziroma smeli celo ostali v dvorani. Napad je imel za posledico, da se je komerz razvil v manifestacijo katoliške misli posebno, ker je eden pijanih Sokolov imel pogum, norčevati se javno iz besede »nebesac.« Vemo, da so mnogi tudi iz sokolstva to surovost obžalovali, vendar je značilno, kake elemente drži v svojih vrstah in jim celo izročajo častna mesta. Javnost naj tudi ve, da se je naše društvo z največjo skrbnostjo izogibalo vsemu, kar bi moglo zanesti na Jesenice stare boje. Mi nismo začeli!

— Šahovski turnir na Bledu. V Zagrebu, kjer je največ interesa za šahovsko igro v naši državi, se živo brigajo za blejsko prireditel. Tamkajšnji šahovski klub opozarja svoje krajanje in vlado na dolžnosti, da se gmotni in moralni del prireditve izvršita častno. Pojav je velevažen, skupen in v interesu osvobodene države. Pričal bo svetu o naši življenski sili in smislu za kulturo.

— Gospodarski in socialni kongres. LDU Beligrad, 28. marca. Sporazumil z zvezo poljedelskih zadrug se bo vrnil v Zagrebu velik kongres, na katerem se bodo razpravljala gospodarska in socialna vprašanja.

— Prepoved v Čikagu izhajajočega lista »Znanje«. Po odloku kr. ministrstva za pošto in brzojav je uvoz v Čikago izha-

jajočega lista »Znanje« v kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev prepovedan.

— Preprečena milijonska tatvina. Sin državnega uradnika in sin hišnega posestnika sta v soboto ponoči poizkušala vlomiti v glavno blagajno finančnega poslopija v Gradcu. Redarjem se je posrečilo, na licu mesta zasačiti vlomilca, ki sta prišla do glavne blagajne, kjer so bili shranjeni milijoni.

Kaj čakate?

Grozna, nemogoča se nam je zdela misel začasne vojne: nekateri bodo morali čez zimo prebiti v vagonih! Danes — kakor vse kaže — so se gotovi ljudje »privadili« tej misli. Nekateri, le da tisti ne, ki morajo že danes »vagonirati«. Kaj se navi pojmiti zavest pomanjkanja stanovanja, vedo tudi tisti, ki so primorani »piti« pod streho ali se »stisniti« pri strankah. Najbrž pa ne pojmujejo tega tisti krogi, ki imajo dolžnosti na to misliti, sicer bi ne bilo čedelje več pri tožb in stokanja tozadevno po raznih časopisih. Mogoče bodo enkrat tudi ta stikanja v časopisih utihnili — na gotov prišlek, a imamo malo upanja, da bo tistikrat varok molku odpomoč stanovanjski miselnosti. Gotove kapacitete bodo morda rekli: kritizirati je lahko. Mi pa rečemo: zamudilo se je še lažje in — prav mnogo. Vprašamo tudi: Kaj je s posvetovanji enkrat itd? Postavili ste par »provizorični« kuznikov pri prišli delavnic, pa še ti niso gotovi, dasi ste jih »brzogradbeno« začeli še lansko jesen. Stan, komisijo ni nič, škoda za prostora, ki jih zaseda in stroške. Reklo se bo: to danes zaenkrat preveč stane. Ampak se ni storilo tudi takrat nič, ko je bilo cenjeje, nasprotno, še tistih par vojaških barak, ki bi bile za perabo, so podrli! Ne pahnajo za barake, a še vmeeno bi bile boljše, kot pa vagoni in stanovanja »začarani«, »zasilo« itd. Lotite se še enkrat resno in uspešnega dela, — predlogov od strani izvedencev je bilo dovolj. Kmalu bo poletje mokroga. Za njim — zima. Zima najbrž ne bo več tako mila kot letočnja. In pred to nas je strah! Vam ne, a nam se mudi. Mi hočemo že enkrat sigurnosti. In pa: enkrat je treba nekaj storiti, tako ne more več dalje. Na gradbenem materialu Jugoslavija pač ne trpi pomanjkanja. Prereševali in odlašali ste to važno vprašanje itak predolgo, pregrešno dolgo, zato vprašamo: Ali kaj mislite in — kaj čakate, boljših časov, cenejših delavcev, odhod Italijanov ali kaj? Stanovanj čez noč ne bo dovolj, še manj preveč, in še manj z večno opozicijo in brezdelnostjo. Torej na delo! Brezstanovanjec.

Ljubljanske novice.

lj Slomškova zveza. Sestanek jutri popoldne ob 3. uri v Mostah. Važne zadeve. lj Razstava planinskih slik v Jakopičevem paviljonu (Tivoli) bo odprta drugi teden vsak dan od 10. do 12. in od 14. do 17. Vstopnina za dijake 2 K, za vse druge 4 K.

lj Manire v Vnovčevalnici za živino in mast. Nekateri v javnih podjetjih nameščeni ljudje se še danes ne morajo otresti staroavstrijskega mišljenja, in menijo, da je občinstvo radi njih tukaj, ne pa oni radi ljudstva. Teh nazorov so menda tudi nekateri nameščenci pri tukajšnji »Vnovčevalnici za živino in mast« v Stitarjevi ulici. Uljudnost in postrežljivost je najmanj, kar je upravičeno zahtevati o vsaki v javni službi stoječi osebi. Način pa, kakor se v »Vnovčevalnici« prodaja blago, bilie pa temu postulatno naravnost v obraz, in iz ziva utemeljeno ogroženje med kupovalci, kakor tudi vpije po javni graji. Mesto prijazne postrežbe ne slišiš drugega kot rohancije in zadiranje, s katerim prodajalci dajejo svoji v permanentni obatočici čmernosti in slabovolnosti duška in izraza. In če bi se delilo blago brezplačno beračem, bi se kaj takega ne smelo dogajati. Opozorjamo kompetentne faktore na te razmere, in pričakujemo takojšnje odprave.

lj Uradne ure pri sodišču. Od 1. aprila t. l. dalje so pri deželnem in okrajnem sodišču v Ljubljani uradne ure od 8. do 12. ure popoldne in od 15. do 18. ure popoldne. Radi preoblega dela se sprejemajo stranke le popoldne, izvzeti so le najnujnejši slučaji. Predsedništvo deželnega sodišča v Ljubljani, dne 25. marca 1920.

lj Umrli so v Ljubljani: Anton Schweiger, zobotehnik, 68 let. — Matevž Pečnik, kantiner, 30 let. — Ema Jurca, hči pekovega pomočnika, 28 mesecev. — Josip Dolinar, sin godbenika, 2 meseca. — Frančiška Škrajnar, zasebnica, 76 let. — Ivan Hribar, invalid, 23 let. — Jakob Rici, premogar, 38 let. — Andrej Krpan, zidar, 44 let. — Frančiška Zajec, hiralka, 67 let. — Mihael Stare, delavčev sin, 4 mesece. — Ivan Pičulin, sin begunke, 1 dan. — Ivan Slokovec, begunec, 15 let. — Alojzija Pak, delavka, 27 let. — Ivana Oven, delavka, 57 let. — Mihael Solibir, tovarniški delavec, 71 let. — Marija Perdan, posestnica, 62 let. — Leopoldina Metschnig, posestnica, 73 let.

lj Pevedom 25 letnice obstoja tvrdke Fr. Stupica. veletrgovina z železino, sta

g. Franc Stupica in njegova soproga Irma Stupica naklonila »Glasbeni Matici« v Ljubljani znatno vsoto s posebnim namenom, da jo je porabiti v prid Jugoslovanskemu konservatoriju. Naj bi darovalca našla obilo posnemalcev. Obstoj konservatorija je v resni nevarnosti, ako ne dobi izredne pomoči. Škoda bi bilo za procvitajoči zavod, ako bi se ga moralo opustiti po komaj enoletni dobi svojega obstanka. Naša dolžnost je, da podpremo našo glasbeno visoko šolo, ker sicer nam bodo upravičeno očitali, da ob nastanku naše mlade države nismo bili imeli smisla za njene najvitalnejše kulturne potrebe.

lj Uradne ure po 14. uri je zahteval na Novem žabjeku Ignac Ravnik iz Izlake dne 27. t. m. Ker so na sodišču uradne ure od 8. do 14., mu je to vratar pojasnil, kar pa Ravniku ni bilo všeč in se je začel z vratarjem pripraviti in razsajati; nato je prišel državni varnostni stražnik, kateri je Ravnika odvedel na policijsko ravnatelstvo, toda Ravnik je kričal, se valjal po tleh in zabavljaval v veliko zabavo Ljubljancev in Ljubljancev, kateri so z največjo pozornostjo zasledovali, kako se je Ravnik na cvetno soboto guncal proti policijskemu ravnatelstvu. Ker je Ravnik spil na cvetno soboto dopoldne sedem litrov, ga je poslujoči uradnik Jelenc obsodil v desetdnevni policijski zapor, ker se je pregrešil proti določilom postave glede pijančevanja.

lj »Kaj so bom pritožil, če sem pa kriv« pravi okrajnemu sodniku g. Avsecu za dovoljno smehljajoč se ljubljanski izvošček Franca Šventner, kateri je obsojen na 30 kron, ker je, ko je pil pri Vosperniku črno kavo, pustil konja stati pred kavarno. »Ali se hoste pritožili?« vpraša g. Avsec Šventnerja, kateri odgovori, kakor pove nadpis: »O, fjakarji, kadar pridejo pred sodnika, ne taje, kar so storili!« priporočni sodnik.

lj Kola, črno pleskano, tvrdke »Kinta«, prostega teka, z navzgor obrnjeno bilanco, vredno 2000 kron, je bilo ukradeno Alojziju Anžurju, delavcu z Zadobrave.

lj Poskušeni vlom. V hišo Pred škofijo št. 18 se je že večkrat poskušalo vlomiti skozi podstrešje. Tudi v noči na 29. t. m. so poskušali vlomilci vlomiti v podstrešje, toda so jih prepadili.

lj »Zadnjič ste mi brata ubili, zdaj bi pa še mene radi!« pravi Anton Vokal, kateri je obtožen, da je v usodni noči dne 15. februarja, ko je bil med pretepom v Srednji vasi pred gostilno Babškove ubil svojega brata Alojza, z nožem ranil Jožeta Modica in Jakoba Remžgarja. Anton Vokal zanikava, da je z nožem ranil Remžgarja in pravi: »Nisem ga vrezal z nožem; vse to delate nalašč: zadnjič ste mi brata ubili, zdaj bi pa še mene radi. Priče imam, da ste vpili (misli je fante s Havptmance): Auf, biks! Kdor ga ubije, namreč mene, ne bo zaprt, marveč dobi še 500 kron nagrade.« Priči Remžgar in Modic pravita: On je povzročil ves pertep: jopič je slekel potegnili nož, mahal z njim okoli in kričal: Jaz sem tu za starega fanta! Potrdila sta oba, da ju je ranil z nožem, nakar je bil Vokal obsojen na deset dni zapore.

Orlovski vestnik.

Radovljica. Naš orlovski odsek je 25. marca priredil eno najlepših Meškovih del, njegovo dramo Mati. Tendence drame je vzbuditi ljubezen do domovine, pokazati, kako je tujec znal zastrupljati našo inteligenco in s tem ubijati družinsko srečo po naših domovih. Težka je ta igra, polna dialogov; dejanje se mirno razvija brez običajnih afektnih prizorov, brez pisane scenerije. Predstavo smo pričakovali s strahom, a s priznanjem in občudovanjem smo se vračali! Igralci so izredno dobro izvršili svojo nalogo; a vse je nadkriljevala pač Silva! Odsek naj bi to lepo dramo ponovil na Belo nedeljo popoldan, da pritegne k predstavi tudi okolico. Radovljiški Orel veliko dela: telovadba, petje, tamburanje, predstave so na dnevnem redu. Krivoprisežnik, Spoštuj očeta, Divji lovec, Lumpacij vagabund, Vestalka, Zaklad, Junaske Blejke, Naša kri, Mlini pod zemljo, Kovačev študent in sedaj Mati so igre, pomočjo jeseniškega Orla in godbe. Nastop kliškega odseka — krona vsemu razvoju je bila pa javna telovadba 18. januarja s pomočjo jeseniškega Orla in godbe. Nastop nas je presenetil in razveselil. Vsa ta orisana moč Orla obstoji v samostojnem vodstvu in v lepi harmoniji z duhovščino. Zeleli bi pač več fantovskih večerov radi toliko potrebne načelne izobrazbe. Bog živil!

Najnovejša poročila.

PAVLOVIČ EKSPONENT DEMOKRATOV.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 29. marca. Predsednik narodnega predstavništva dr. Pavlovič je zadnji čas pokazal, da je naveden eksponent demokratov. Ko je vlada zahtevala, da se seje narodnega predstavništva od-

godijo do 19. aprila, se je Pavlovič temu upiral. Vsa stvar izgleda, da hoče Pavlovič dogovorno z demokrati pustiti zastopnike vlade v nejasnosti.

Belgrad, 29. marca. Po zadnji seji narodnega predstavništva stoji vsa javnost pod vtisom izjave ministra dr. Spaljko-oviča o zunanjem položaju in finančnega ministra Jankoviča o korupciji demokratov.

NESOGLASJE MED NAŠIMI MIROVNIMI DELEGATI?

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 29. marca. V političnih krogih kroži vest, da naši delegati na mirovni konferenci ne soglašajo med seboj.

OBČINSKE VOLITVE NA HRVATSKEM.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zlatar, 29. marca. Pri občinskih volitvah je zmagala ljudska stranka.

Krašič, 29. marca. Pri občinskih volitvah je dobila ljudska stranka vse mandate.

Podčetrtek, 29. marca. V Poljani ob Sotli je pri občinskih volitvah zmagala ljudska stranka. Dobila je vse mandate.

BORZNA OOROČILA.

LDU, Zagreb, 29. marca. Borza. Devize: Berlin 228—232, Bukarešta 270—290, Italija 910—920, London —, New York —, Pariz 1200—1300, Praga 208—212, Sofija —, Švica —, Dunaj 67—69. Valute: Dolari 16000—16300, avstrijske krone 68—70, levi 200—215, rublji 215—220, čehoslovaške krone 190—200, 20 kronski zlati (1 komad) —, angleški funti 600—0, francoski franki 1100—1270, drahme —, napoleonidori 635—645, marke 250—260, levi 270—280, soverei —, švicarski franki —, lire 0—980, turške lire v zlatu (1 komad) 680—725.

LORD ROBERT CECIL O FRANCOZIH.

LDU, Amsterdam, 29. marca. (DunKU) Kakor poročajo angleški listi, je lord Robert Cecil v petkovi seji poslanske zbornice govoril o položaju v Srednji Evropi. Med drugim je omenjal, da so Francozi najbrž pozabili, da jim preti nevarnost, ako bodo vztrajali pri tem, naj jim Nemčija vso odškodnino takoj plača, da ne dobe sploh ničesar.

POSLANIŠKA KONFERENCA.

LDUPariz, 29. marca. (DunKU) Agence Havas javlja: Poslaniška konferenca je nadalje proučevala odgovor na opazke madžarske mirovne delegacije glede mirovne pogodbe, nato pa vprašanje evakuacije nekaterih krajev v Južni Rusiji, ki jih ogrožajo boljševiki. Nato je odobrila noto glede brezžičnih postaj in končno sklenila, da so prebivalci ozemelj, v katerih se bo vršilo ljudsko glasovanje, izključeni od volitev v nemški državni zbor in za nemškega državnega predsednika.

MIROVNA POGODBA S TURČIJO.

LDU Pariz, 29. marca. (DunKU — Brezžično.) »Matin« javlja iz Londona, da bo mirovna pogodba s Turčijo gotova dne 2. aprila. V San Remu bodo mirovno pogodbo še enkrat pregledali; predložena bo tudi maršalu Fochu, kateri ima končno sodbo glede vojaških določb.

Velikonočni obič in uabilo

Družbe sv. Mohorja.

Ljudje, ki so si dobri, si podarjajo za Veliko noč piruh ali pisanko, v znamenje prijaznosti, prijateljstva, ljubezni. Tudi Mohorjeva družba pričakuje pisanko za Veliko noč. Saj je bratovščina, ki šteje bratov in sester v oti in neoteti Jugoslaviji gotovo stotisoč. Ti so ji dobri in zvesti v bratovski ljubezni; zato se Družba upravičeno sme nadejati, da bo prejela od njih za Veliko noč pisanko, kakor ji gre:

članarino 10 kron.

Prijazno vabimo in prosimo, prigrisite se, v kolikor se še niste, vsaj ob velikonočnem času s pristopom in prispevkom. Nujno potrebujemo udmino, da moremo kupovati blago ter izplačevati zaslužek delavcem.

Knjige smo začeli že prirejati za tekoče družbeno leto; da ne bomo natiskovali jih premalo ali preveč, moramo prejkoprej znati število družbenikov.

V dobi 60 letnega obstanka še Družba nikdar ni bila v večji bojazni in skrbi za nadaljni obstanek, nego sedaj ob času predraginje.

Z zahtevno 10 kron letnine stopa Družba na plan! A še ta znesek si šteje preskromen; boji se, da ne bo mogla zmagati z njim bremena prevetlih troškov. Saj je ob sedanjih maloverdnosti denarja 10 K komaj pol krone predvojne vrednosti.

Le sami računajte, dragi Mohorjani, koliko stane danes isto, kar ste prodali ali kupili za 2 kroni prej, ko je bila udmina še po 2 kroni. Ali ne najmanj 40 in še več kron? Tolika nekaka bi morala biti sedanja letnina Mohorjeve družbe! Tudi srebrna vrednost krone je toliko: 20 do 25 papirnih za eno srebrno!

Mohorjeva družba pa hoče še posku-

siti s pičlo polovico ene prejšnje srebrnice z 10 kronami. Prosimo le: Ne zapustite svoje vseslovenske bratovščine, ostanite li zvesti, še ji pristopajte!

Nasproti ponuja Družba sv. Mohorja svojo pisanko: duhovne dobrote — ki jih napočitavajo postave:

1. a) Popolni odpustek za dan vstopa v bratovščino, ako se skesano spove in vredno prejme sv. Reš-Telo.

b) Popolni odpustek na smrtno uro vsakomur, ako se skesano spove in vredno prejme sv. Rešnje telo, ali pa če tega smrti ne more, skesano izpregovori pre-sladdko ime »Jezus«, ali pa v srcu pobožno vzdihne.

c) Popolni odpustek na dan sv. Mohorja proti običajnim pogojem.

2. Vsak dan se daruje ena sv. rešnja za družbene ude in sicer za žive in mrtve družabnike.

Razum duhovnih dobrot dobi vsak družbenik še petero knjig — ako nam dopusti draginja:

1. Dr. Anton Bon. Jeglič: »Na nože v sveti boj!« Druga knjiga: »V boj za krščanske resnice in čednosti!«

2. Dr. Jan. Ev. Zoré: »Življenje svetnikov«. 2. zvezka drugi del.

3. Dr. Herm. Vedenik: »Kako si ohranimo ljubo zdravje?« 3. snopič.

4. »Slovenskih Večernic« 74 zvezek.

5. »Koledar Družbe sv. Mohorja« za l. 1921.

1. Leta 1918. je Družba izdala prevzisenega pisatelja prvo knjigo: »V boj za temelje krščanske vere!« Druga knjiga nas bode pozivala v sveti boj za krščanske resnice in čednosti. Kako pa je času primeren in potreben ta bojni poziv, žal, tudi v Jugoslaviji, pač čutimo le preveč. Prevzisenemu knezu in škofu ni dovolj, da so se bili postavili nam na čelo v boju za politično Jugoslavijo, njim je še mnogo večjega pomena, da nas vodijo v boju za vero in čednostno, torej srečno in blagoslovljeno Jugoslavijo. Vodijo nas v boju za kraljestvo resnice, ljubezni in pravičnosti v sveti Cerkvi, v kateri naj živimo svojemu najvišjemu, večnemu namenu v nebesih. Na nože torej v sveti boj tudi z nabavo goreče pisane lepe knjige!

2. Le polovico sečna meseca (februarja) je pisatelj g. dr. Zoré pri obilnem svojem delu utegnil spisati, a tudi Družba bi ne mogla več izdati zavoljo predraginje. Drugo polovico »Življenja svetnikov« prejmemo zdaj v drugem snopiču drugega zvezka. »Besede mičejo — vzgledi vlečejo«, bodi sad tega bogoljubnega čtiva.

3. S tem snopičem bode s prejšnjim dvema g. dr. Vedenik podal prvo knjigo Slovence, ki jih uči, kako se paziti, kako si ohraniti ljubo zdravje. Lani smo obečali dobiček stotakov, isočakov, ki jih ponuja letošnji 2. snopič. Pazljiv čitatelj bode našel in dvignil obečani zaklad. Prihodnji zadnji snopič bode učil, kako se ohraniti nekaterih najbolj navadnih bolezni ter bode razodel neko veliko zdravniško skrivnost. Naposled bode obravnaval one bolezni, katerim se izpostavlja grešniki in grešnice zoper šesto zapoved. To grozno gorje posameznega človeka, družin, naroda in človešva sploh opominja na edino ko-renito protipomoč: neomadeževano čistost in čisti zakon.

4. V »Večernicah« bode prišel do besede zlasti priljubljeni pisatelj dr. Detela s svojim živim, naravnim in poučnim pripovedovanjem. Če še kdo in v koliko, bodo odločile razmere.

5. Koledar Družbe sv. Mohorja za leto 1921. Letošnje leto bode več ali manj gradiva dala zgodovina časa; ogledalo časa bode. Ravnanje se bode moral seveda po obsegu, kolikor ga bo dopuščala denarna moč. Želeli bi zanj drobnejših koristnih navodil za gospodarstvo in gospodinjstvo. Zlasti bi ugajale tudi smešnice in uganke. Pa dogodbice (epizode) iz zgodovine ko-roških bojev za osvoboditev Slovencev.

Darilo takšnih dvojnih pisank bodi krepka vez, ki naj utrjuje in vzdržuje bratovsko in sestrsko razmerje med Družbo ter njenimi člani in članicami.

Prosveta.

pr Naša pota. II. — Uvod v krščansko sociologijo. Spisal dr. Aleš Ušeničnik. Založila in izdala Slovenska krščansko-socialna zveza, Ljubljana, 1920. Tiskala Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. Str. 146. Cena 8 K brez poštne. Pravkar je izšla ta potrebna knjiga, ki uvaja bralca v socialni študij. Socialno vprašanje je tako grozeče, da se je bati najhujšega, ako se za časa ne izvedo velike socialne reforme: agrarna reforma, notranja kolonizacija, socialna kontrola velike industrije, socialno zavarovanje itd. Le velike socialne reforme morejo še preprečiti ta popoln zlom družabnega reda. Za reforme je pa potreba študija: poznati moramo zlo in vzroke zla; vsvariti in udeležiti moramo v dejanskih razmerah najboljše način. Vsakemu inteli-

gentu je tu potreba vpoznavanja. Temu namenu pa služi priučujoča knjižica, ki se deli v 4 poglavja. Prvo poglavje govori o sociologiji kot metafizični vedi; drugo obravnava o osebnosti in socialnosti, o zakonu dela in lastninski pravici; tretje o napačnih sistemih in četrt o zgodovinskem razvoju socialnega vprašanja. — Iz te knjige razvidiš, cenjeni čitatelj, kako važno je socialno vprašanje in kako nujno potrebno, da se pouči vsaj o njegovih bistvenih točkah. Zato sezi nemudoma po tej lepi knjigi! pr »Čas«, znanstveno glasilo Leonove družbe, začne po daljšem presledku, ki ga je povzročil tiskarski štrajk, zopet izhajati; prvi 2 štev. izideta sredi aprila t. l. Obseg bo več ali manj dosedanji; osnovna smer lista ostane tudi ista. Glasom resolucije zadnjega občnega zbora Leonove družbe bo prinašal poleg slovenskih tudi hrvaške članke. Vsebinsa se bo ozirala na vse kulturno življenje sedanjega časa, ne-ve s posebnim ozirom na naše ožje in širše razmere celokupne Jugoslavije. »Gojiti književnost v prosoh krščanske kulture« je vodilna misel prenovljene Leonove družbe od l. 1914. dalje, zato bo velik del vsebine kot dosedaj obsegal načelno poglobitev našega svetovnega naziranja, o-otom razprav versko-znanstvenega značaja v najširšem in najaktualnejšem smislu te besede. Poleg tega bo skušal času primerno orientirati v socialno- in gospodarsko-političnih vprašanjih ter literarnih in umetniških. V času, ko se ne preurejajo samo zunanje oblike družabnega reda na svetu, ampak tudi celo duševno življenje, ki ga je treba prilagoditi novim, potom več ali manj nazilnih prekurcij materielnega duševnega ravnovesja nastalim razmeram, je obrat tega lista neprecenljive važnosti. Vabimo tem potom na naročbo vse naše somišljenike in jih prosimo, da nam kmalu dopošljejo naročnino oz. članarino, ker nam s tem zelo olajšajo stališče. Posebno pa je to važno z ozirom na književni dar družbe, s katerim bomo mogli v polni meri ustreči le onim članom, ki poravnajo članarino do konca maja l. 1920. Naročnina »Časa« (obenem članarina L. D.) znaša za leto 1920 25 K, za dijake 15 K, če naroče skupaj najmanj 15 izvodov. dijak-poverjenik dobi en izvod zastoj.

pr Književni dar »Leonove družbe« za l. 1919. in 1920. je dotiskan in bo v kratkem razposlan. Dobé ga samo oni člani, ki so plačali članarino, zato opozarjamo vse tiste, ki dolgujejo članarino za 1919, da jo čim prej dopošljejo; isto-tako želimo, da novi člani čim prej plačajo članarino za 1920, ker moremo za književni dar garantirati le onim, ki plačajo najkasneje do konca maja t. l. — Radi jasnosti opozarjamo še enkrat, da znaša članarina (vštevši draginsko doklado) za l. 1919. 10 K, za l. 1920. pa 25 K. Književni dar za l. 1919. je P. Škrabca, Jezikoslovni spisi, I. zv. 4 sn. (obsega 12 pol), za leto 1920. pa Baarova povest »Zadnja pravda«. Ker je ta zadnja knjiga že dotiskana v gotovem številu iztisov, opozarjamo člane, da jo dobe gotovo le tisti, ki plačajo članarino za leto 1920. vsaj do konca maja t. l.; tisti, ki bodo plačali pozneje, se bodo morali zadovoljiti eventualno s kako drugo knjigo iz naše stare zaloge. — Tajnik L. D.

pr Druga operna vpriporitev. Človek bi bil skoraj pripravljen, žrtvovati vse v gledališču do sedaj prestane muke, da nam je ob večerih, ko se poje Bajazzo, dano poslušati glasbo, kakor si jo vselej želimo. Bili smo skoraj že pozabili na oni občutek, ki ga po navadi glasba zbudi pri paznem poslušanju, ko nas zataplja vase in istočasno opazimo, da se iz nje zrcali naš lastni obraz, da se je iz nje vse čisto izluščilo notranje življenje naše duše. Za nas, ki smo po svojem značaju in sveži duševnosti nekoliko bližje južnemu solncu, je to prava dobrota. Tega redkega dogodka smo zato tembolj veseli. Proizvajanje, že pri prvi predstavi dobro, je postajalo od predstave do predstave bolje, tako da je tretja vpriporitev v vsakem oziru kar moč zadovoljila. Orkester je izvrstno podal godbo, pevci so svoje vloge dobro igrali in še bolje peli. Pevci, ki pri prvi vpriporitvi še niso funkcionirali dobro, so se znatno zboljšali. Režija je bila mestoma cel prav dobro, vsaj glede razsvetljave ob ljubzenskem sestanku v prvem dejanju, pa tudi še marsikje, kakor n. pr. nemirno razburjenje in cepetanje pred začetkom »komedije« itd. Omenjeni nemir občinstva, predno se začne »komedija« pa je med komedijo le malo namestil. Komični motiv bi, če ga že ravno režiser hoče uvesti, moral biti izmišljen tako, da ostane glavno zanimanje vendar le obrnjeno na »komedijo«. G. L. e. v. a. r. je že v prologu doživel veliko odobravanje od strani navdušenega občinstva in ga je v resnici tudi zaslužil. Njegova intonacija je bila neprimer- no čistejša od običajnega, kjer je tone tako zelo forsiral. V pesmih o ptičkah je gđ. Z. i. k. o. v. a. položila toliko nežnosti, da si lepšega petja zaenkrat niti ne želimo. Kako je zapela oba trilerja, je čudovito. Tudi g. D. r. v. o. t. a. je svojo vlogo odpel in pogodil boljše kakor sicer. Zdi se, da mu je figura prikladna. V tej misli me potrjuje že to,

da je bil dober tudi v operi »Rigoletto«. Njegov letošnji nastop »Bajazzo« kaže, da bi pod strogim kapelnikom bil dobro vpo-raben pevec, dasi bi dirigent nanj posebno moral paziti. G. Š. t. a. m. c. a. r. je začetkoma dajal tonom prevelik volumen in je izgo-varjal tako soglasnike kakor samoglasnike preveč zabrisano. Pri tretji predstavi se je bil že popravil skoro do cela. G. K. o. v. a. č. je v komediji zapel podoknico Harlekina. Vpriporitev »Bajazzo« je bila poleg opere »Mignon« muzikalno najboljša od vsega, kar smo do sedaj imeli priliko slišati na našem odru. G. kapelniku B. r. e. z. o. v. š. k. u. mo-ramo ponov res čestitati, Marij Kogoj.

pr Bob za mladi zob. Pesmi za mladi-no, zbral Cvetko Golar. Izdala in založila Jugoslovanska knjigarna. Cena z drag. do-klado 12 K. Priznanja vredno je, da je izdala Jugoslovanska knjigarna to lično knji-žico mladinskih pesmi, ko nam tako manj-ka dobrega mladinskega slovstva. Obširne-je bomo o knjigi še spregovorili.

pr Tekmovalne vaje za I. slovanski or-lovski tabor v Mariboru 1920. Knjižica s tem naslovom je izšla kakor 2. zvezek teh-ničnega dela Orlovške knjižnice v prav li-čni opremi. Njena vsebina nam priča s kak-šno pridnostjo in vztrajnostjo se razvija or-lovska organizacija tudi na tehničnem po-lju. Vaditeljski zbor O. Z. gotovo ni imel ravno lahkega dela pri sestavi te knjižice. Naroča se pri Orlovski zvezi v Ljubljani.

pr Vpisi v zemljiško knjigo. Oktav format. 58 strani. Spisal in založil A. Špende, ravnatelj zemljiške knjige pri de-želnem sodišču v Ljubljani. Poljudno pi-sana knjiga, pripravna in potrebna ne le za sodnijsko osobje, temveč tudi za notarske in odvetniške pisarne, denarne zavode itd. Cena po pošti 10 K. Plača se lahko po položnici, ki bo pridejana ali pa vnaprej po nakaznici. Naročba potem dopisnice na imenovanega.

Gospodarstvo.

E. H.

Premog v Sloveniji.

(Konec.)

Med publikacijo z dne 24. in 25. t. m. so pomotoma izostali sledeči podatki:

5. Premog za živilske vlake.

K porabi po železnica se mora vse-kakor prišteti premog, oddan posebnim ži-vilskim vlakom, ki vozijo živila za Slove-nijo ponajveč iz Bačke. V to svrhu se je porabil v letu 1919. skupno 8220 ton pre-moga iz trboveljskih rudnikov; največ v mesecu decembru, namreč 1250 ton, naj-manj v mesecu oktobru, to je 380 ton.

Sedaj imamo celoten pregled o oddaji premoga iz lanske produkcije vsem želez-nicam. Ta oddaja je sledeča:

1. srbskim železnicam 57.6375 ton; 2. hrvatskim železnicam 123.3506 ton; 3. drž. železnicam v Sloveniji 90.6916 ton; 4. južni železnici 219.2867 ton; 5. živilskim vlakom 8.220 — ton, skupaj 460.1864 ton.

Prihnerjaje to število z celotno produk-cijo 1919 — 977.097 ton — pomeni to 51% le-te ali značilno dejstvo, da so železnice prejele in porabile dobro polovico vsega pridelka Slovenije na premogu; specijelno trboveljskega premoga pa 446.7656 ton ali 63,37% celotne čiste produkcije iz Trbo-velj, Hrastnika in Zagorja.

Premog za industrijo.

Za zgled, koliko premoga porabi letno eno samo industrijsko podjetje — sicer največje v Sloveniji — vzamemo Kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah. Pri tej hočemo detajlirano navesti vsakomesečni prejem; vsa druga industrijska podjetja pa pod skupnim imenom »industrija«.

6. Kranjska industrijska družba je pre-jela za svoje obrate v mesecih:

Januar 4796 — ton, februar 3084 — ton, marec 44789 ton, april 55854 ton, maj 49276 ton, junij 21331 ton, julij 23861 ton, avgust 24824 ton, september 39488 ton, oktober 31605 ton, november 28733 ton in december 36682 ton, skupaj 34.4703 ton premoga.

Od te množine je bilo 38.2015 ton pre-moga trboveljske proveniencije, to je iz rudnikov Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, kar pomeni 543 % njihove celoletne produkci-je. Pri polnem obratu bi porabila ta druž-ba v vseh njej lastnih tovarnah letno ca. 60.000 do 70.000 ton; prejela je samo pčle % svoje potrebščine, ker je vedno pri-manjkovalo premoga; v tem ji zvesto dru-žuje vsa ostala industrija v Sloveniji, ki je bila deloma v še slabšem položaju.

(Nadaljevanje iz zadnje številke.)

Kdor je pazno motril v predstojehih izvajanjih navedene številke, je moral za-paziti, da so se dajate Srbi in Hrvatski od maja pr. l. dalje podvojile. To ima svoj izvor v sledečem: Do meseca majnika je Slovenija prostovoljno oddajala premog Srbi in Hrvatski; znano je bilo, da vlada tam veliko pomanjkanje premoga in Slo-venija je temu odpomogla, kolikor je za-mogla. Sicer bi lahko ves v Sloveniji pri-

delan premog ostal doma in še bi ga bilo premalo za domače potrebe tako železnice kakor industrije. Ker pa Slovenci nismo toliko egoisti, kakor smo razupiti, smo od-dali ob lastnem pomanjkanju premoga za potrebe Srbije in Hrvatske od januarja do konca aprila 1919 čedno svoto 62.417 ton ali 6242 vagonov. To smo sebi odtrgali od ust-ter dali našim bratom. Meseca majnika lanskega leta je pa prišel nenadoma ukaz od centralne vlade, da se mora poslati iz trboveljskih rudnikov dnevno 1100 ton, to je 110 vagonov za Srbijo in Hrvatsko. Ker je znašala, kakor v začetku dokazano, lanska produkcija v Trbovljah, Hrastniku in Zagorju skupaj 2352 ton, smo na ta na-čin zgubili skoraj polovico našega najbolj-šega premoga ali natanko 46,7%. Do me-seca majnika je bilo dnevno poslanih v Ze-mun in Zagreb 624 ton ali 62 vagonov; od maja dalje pa dnevno 110 vagonov.

V številkah oddaje posameznim kon-umentom se to dejstvo takoj spozna. Pro-dukcija premoga je šla sicer kvišku, odda-ja premoga našim železnicam in industriji pa niždol. To se v tukaj navedenih podat-kih takoj spozna, n. pr. za zgled pri Kranj-ski industrijski družbi Jesenice, katera je odslaj od maja dalje prejemale ravno po-lovico manj premoga kot prej. Ostali in-dustriji se ni godilo nič bolje: do maja je prejemale od svoje redne potrebščine 66,33 procentov, od maja dalje pa le 47,29%. To se da s številkami natanko dokazati; če se to tukaj opusti, se to zgodi le vsled tega, da se razprava ne zavleče preveč. To dej-stvo je neizpodbitno in našo industrijo je rešilo katastrofe le to, da je z vsemi silami pritiska na zvišanje produkcije ter privati-no porabo trboveljskega premoga omeju-jejo na ničlo. V času, ko se pri nas za vzdržanje železniškega prometa in in-dustriji na korist omejuje brezobzirno do-mača poraba premoga, se pa v prosti trgo-vini prodaja naš trboveljski premog v Za-grebu. In danes se v Zagrebu kuri in kuha z trboveljskim premogom, medtem, ko se v Ljubljani v ta namen dobi le kočevski ali velenjski premog in to le na karte. To je posledica kontingentiranja našega pre-moga; ta sistem kontingentiranja pa ne velja ne za premog iz Bosne, ne za pre-mog iz Hrvatske, ki sama pridelava dnevno 1000 ton, to je 100 vagonov premoga, čegar eksistenca se pa vedno zatajuje in zmanj-šuje.

Kot pendant k temu se mora navesti sledeči fakt. Naša država ima od maja pr. leta pogodbo s Čehoslovaško o mesečni do-bavi 1600 vagonov češkega premoga in koksa. S tem premogom in koksom razpo-laga ministrstvo za promet v Belgradu. Kljub temu, da ima Slovenija najbolj raz-vito industrijo in kljub temu, da zamore rabiti v nekaterih obratih le črni premog, to je češki — in ker tega ni, stoji ti obrati ali delujejo le na pol, — ni dobila Slove-nija do danes niti kilogram premoga ali koksa iz čehoslovaških dobav. Vse toza-devne prošnje in vsa pota so bila zaman. Res je, da ne prihaja češki premog in koks redno v našo državo; res je tudi, da ne pri-haja v polni pogodbeni množini — vendar se s tem ne more opravičiti dejstvo, da se Slovenijo popolnoma odrine od teh dobav.

Kakor že poudarjeno potrebujejo ne-kateri naši obrati brezpogojno črni pre-mog in koks, n. pr. jeklarne, železarnice, li-varne, plinarne, kemične tovarne itd. Na razpolago so podatki, po katerih je Slo-venija uvozila leta 1913.: 50.000 ton črnega premoga, 600 ton kovaškega premoga, 3000 ton rujavega češkega premoga in 10.000 ton koksa; leta 1914. pa 44.000 ton črnega pre-moga, 3000 ton češkega rujavega premoga, 600 ton kovaškega premoga in 8100 ton koksa. Te številke veljajo samo za in-dustrijo; kar so železnice prejele češkega in angleškega premoga, ni v teh številkah za-podadeno.

Danes pa, ko je vsak zasebni uvoz ta-ko češkega kakor angleškega premoga ne-mogoč, se Slovenija popolnoma prezre pri edino mogoči dobavi črnega premoga in koksa, to je pri dobavi potom centralne vlade.

Večmesečnim moledovanjem in proš-njam se je sicer posrečilo, da je iz Belgra-da prišlo v tekočem mesecu naznanilo, da se za Slovenijo določi 10 % koksa iz čehoslovaškega kontingenta; ker je mesečna kvota za koks 1000 ton, pomeni to 100 ton ali 10 vagonov mesečno. S tem se je ne-kako priznalo, da Slovenija tudi obstoja; vendar je ta kvota 10 % popolnoma ne-zadostna in po moči naše industrije nepra-vilna, ker danes rabi Slovenija mesečno najmanj 70 vagonov koksa. Po pravilnem ključu in ta more biti le število in ka-paciteta industrijskih obra-tov, bi morala dobiti Slovenija najmanj eno tretjino uvožene množine koksa in čr-nega premoga; kako se upošteva naša in-dustrija, na katero bi morali biti pravza-prav ponosni, iluminira dejstvo, da ni bilo za nas dosedaj niti kilogram češkega pre-moga ali koksa na razpolago.

Pri tej priliki ne sme ostati neome-njeno še neko drugo, zelo važno dejstvo.

Kakor znano, primanjkuje pri nas zelo občutno železniških voz.

Premogokopi ne dobe nekatere dni po cele ure, da celo po 10 ur na dan, nobene ga vagona za nakladanje premoga. Znano je, da se pri lokalnih razmerah v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku premog ne more deponirati; ko pride iz jame, gre direktno na separacijo in od te na železniške vozove. Če teh ni, je ves obrat v rudnikih oviran in produkcija zmanjšana. Tako je moralo n. pr. dne 19. t. m., ki je v rudnikih delavni dan, počivati v Trbovljah in Hrastniku vse delo, ker je bilo vagonov komaj za Zagorje; vsled tega je izpadlo samo tega dne 2000 ton premoga, katere bi inače producirali.

Pomanjkanje vagonov je na dnevnem redu; število v državi se nahajajočih vagonov je menda zadostno, le dotok iz Hrvatske in nižje, je nezadosten. Ker se odda na Hrvatsko in v Srbijo dnevno 1100 ton, za kar se potrebuje okroglo 70 do 80. to je deloma 10, 15 in 20 tonskih voz, se lahko izračuna, kedaj pride n. pr. vagon iz Belgrada nazaj v Trbovlje. Za pot tja in nazaj rabi 3 tedne in očitno je, da je to zelo neekonomična izbira voznega materiala, ker en voz v treh tednih prepelje samo 10, 15 ali 20 ton namesto normalno 7krat toliko. Že samo iz tega vidika je jasno, kako neracionalno je pošiljati premog iz Trbovelj v Belgrad; z ozirom na obče pomanjkanje vagonov je pa to naravnost škodljivo. Neglede na to, da je premog iz Bosne bližji za Srbijo in ne glede na to, da je v Srbiji dovolj in boljše premoga, moramo iz gospodarskih razlogov protestirati proti takim transportom, kjer samo tovarnina več stane kakor je premog vreden. Daljnji transport prenese pač češki premog ali koks, ki je visokovreden; premog iz Trbovelj za železnice v Srbijo prevažati, je gospodarski nonsens. Akcijski radij trboveljskih rudnikov bi smel segati samo do Zagreba; nižje Zagreba pride bosanski premog v poštev, za Bačko, Baranjo itd. premog iz Pečuha, za Srbijo pa domači premog iz Bosne. Če niso komunikacije po tem, — časa je bilo dovolj, da bi se vsaj nekaj storilo v tem oziru. Tako smo pa danes tam kot pred poldrugim letom; Bosna je odrezana od Hrvatske in Srbije v prometnem oziru skoro popolnoma; namesto, da bi premog iz te dežele zalagal sosednjo Hrvatsko in Srbijo, vidimo, da se v Bosni mora omejiti produkcija premoga, ker ne vedo kam z njim, — premog iz Slovenije pa drdra na stotine kilometrov daleč, da pride na svoj nenaravni cilj. Neekonomično pri tem ni samo slabo izrabljanje železniških voz in preveliki stroški za tovarnino, ampak tudi dejstvo, da se med potom mnogo tega premoga redno izgubi. Po urgencah iz Belgrada soditi, dosepe tja včasih komaj dve tretjini resnično poslanega premoga; nekatere mesece ga je med potjo izginilo do 2000 ton in tudi več, to je mesečno nad 2000 vagonov. Tukaj si premog takorekoč odtrgamo od ust, skoro na kilogram pa tehtamo, predno ga komu namenimo, — tam se pa premog kar v stotinah vagonov izgublja. Pri današnjem pomanjkanju premoga je to neopravičljivo gospodarstvo s premogom; tu ne pomaga družega, kakor nova orijentacija in pa nekaj več dela v pasivnih krajih. Akcijski radij naših rudnikov naj sega do Zagreba; kar gre dalje, je neracionalno iz gospodarskih in prometnih vidikov. Bosna preskrbuje pokrajine nižje Zagreba, Pečuh Baranjo in Bačko; Srbija pa pri lastnem delu ni navezana na drugi premog in če je delo doli v rudnikih še nemogoče, pridi le Bosna kot najbližnja sosedna vpoštev. Na razpolago je cenena vedno pot; transport po železnici tudi ni nič nemogočega, če je resna in dobra volja tu, ki hoče delati. Težave so res ogromne; toda težave se dajo premagati in se morajo premagati. Samo govoriti o težavah in nič storiti, še ni nikoli premagalo ovir; pri nas se v splošnem o težavah preveč govori in premalo dela. Vsaka težava ali ovira je že nekaj izgovor, da se stvari sploh lotiti ni treba in tako ostane vse, kakor je bilo in bo menda še dolgo.

V naši državi se pridela sedaj letno čisto gotovo najmanj 3 milijone ton premoga (Slovenija 1.000.000, Bosna 1.000.000, Hrvatska 300.000, Pečuh 700.000, Srbija 120.000 ton), v Nemški Avstriji n. pr. niti 200.000 ton; kljub temu imamo zelo slab promet, v Sloveniji čisto gotovo s vsakim dnem slabšega — in to zbog pomanjkanja premoga! Od teh 3.000.000 ton se en del neekonomično raztresla od enega konca države do drugega — to je premog iz Slovenije, katerega je pri tem sistemu potem doma in drugod premalo; ostali premog pa deloma vsled slabih zvez ne more priti glavnim konzumentom, to je železnicam v prid, deloma se čisto gotovo potroša in razgublja. Za zgled racionalnega gospodarstva s premogom bi imenovali Slovenijo, ki ima v sedanjih razmerah v naši državi gotovo prvo mesto v tem pogledu, pa tudi s tujino se lahko kosa glede reda.

Gospodarstvo s premogom v naši državi kriči po novi orijentaciji; pasivnost nekaterih pokrajin se mora odpraviti z delom v rudnikih; ako je potem še potrebno, da se od posameznih pokrajin zahtevajo

dajatve za skupnost, naj se te dajatve razdele po istem ključu na vse produktivne pokrajine. Krivično je, samo en del obremeniti z dajatvami za skupnost, druge dele pa v tem očitno protežirati, kar se še danes dogaja. Te vrste imajo namen, spraviti premogovno vprašanje v diskuzijo; kajti pravice in dolžnosti morajo biti za vse enake.

g Shodi posavskih kmetov dne 25. sušca 1920 v Zakotu, Dobovi in Krškivasi, na katerih se je govorilo o ustanovitvi sladkorne tovarne v Posavju so se prav dobro obnesli. G. Fran Malasek, strokovni učitelj na kmetijski šoli na Grmu, je prav poljudno popisoval, kako so bile tudi na Češkem klaverne razmere, predno se je vpeljala sladkorna industrija in kako so si potem s sejanjem sladkorne pese pomagali češki kmetje in kako se je razširilo vsled sladkorne industrije blagostanje po celi deželi. Pojasnjeval je podrobno vse koristi, katere ima kmet vsled sejanja sladkorne pese in iz sladkorne tovarne. Končno je poučil kmete, kako je ravnati s sladkorno peso. Kmetje so bili gospodu predavatelju zelo hvaležni za njegovo predavanje ter so sklenili ne-le, da bodo sami se poprijeli sejanja sladkorne pese, marveč tudi, da bodo svoje sosedje pridobili za to. Mnogi kmetovalci so naročili že letos seme sladkorne pese in si borlo mogli v jeseni napraviti za svoje domače potrebe nadomestek za sladkor — svoj domači sirup. Poučni in stvarni govor strokovnega učitelja g. Fran Malasek-a priobčimo v kratkem ter na željo mnogih kmetov tudi recept, kako se dela iz sladkorne pese sirup.

g Za vinogradnike. Ker nam bo letos najbrže primanjkovalo modre galice za škropljenje trt, oziroma ker bo galica zelo draga, moramo gledati, da se preskrbimo s kakim polnovrednim nadomestilom za modro ali bakreno galico. Tako nadomestilo je bakrena pasta Bosna ali Bosnapasta, to je sredstvo, ki je ne katerim našim vinogradnikom, zlasti na Stajerskem, že znano. Bosnapasta je gosta, zelenkasta maža (kaša), ki sestoji iz bakrenega klorida, razkisanega z apnom. Ako razmešamo 1 kg te maže v 100 litrih čiste vode, dobimo enodstotno, 1½ poldrugodstotno, 2 kg dvodstotno škropilno zmes, brez vsacega drugega dodatka. Ker vsebuje Bosnapasta baker, učinkuje proti peronospori ali paležu na trti ravnotako dobro, kakor modra (bakrena) galica. Bosnapasta je glede učinka proti paležu na trti popolnoma enakovredna modri galici. To je psekusil poleg mnogih drugih tudi podpisani sam. Kmetijsko ministrstvo v Nemški Avstriji je radi tega lani oddajalo vinogradnikom poleg modre galice tudi Bosnapasto. Pred modro galico ima Bosnapasta pa še naslednje prednosti: 1. Odmerjena množina paste se razmeša v vodi in škropivo je takoj, v par minutah pripravljeno. 2. Apna ni treba škropivu dodati, ker je sredstvo tako sestavljeno, da trte nikoli ne opali. 3. Škropivo je sluznato, brez peska in smeti, zato ne zamaši škropilnic in drži na trti bolje nego galica. 4. Pripravljeno škropivo se ne kvvari, tudi če stoji več mesecev, medtem ko je pripravljeno galico škropivo že po preteku enega dneva brez vrednosti. 5. Sredstvo je ceneje kot galica. Vsled teh dobrih lastnosti je priporočljivo, da se tega sredstva tudi pri nas poslužujemo. Poskrbljeno je, da se bode sredstvo v zadostni množini pri nas dobilo. Kje, se bode izvedelo med ogledi v listih. Višji vinarski nadzornik B. Skalický.

Upor v Velenju.

Celje, 29. marca.

Jutri bo sodilo okrožno sodišče v Celju v tožbi proti Sebastijanu Celinšku, Gregorju Weithauserju, Francu Zupančiču, Martinu Hovnikarju in Antonu Fideju zaradi dogodkov, kateri so se godila lani med rudarji v Velenju. V Velenju je dne 7. maja 1919 izgledalo, kakor da je nastal pravi upor, tekmo katerega so rudarji oplenili tudi obratno blagajno. Približno ob 2. uri ponoči se je v rudniku govorilo, da se bliža sovražna nemško-avstrijska vojska Velenju in da se pripravljajo domačini že na beg, tudi rudniško bagajno nameravajo odpeljati. Rudarji so se nato vsuli iz rova. Delavstvo je skrbelo, kaj bo z vojno doklado v znesku 220.000 kron, katere se zaradi nepojasnjene krivde merodajnih činiteljev ni izplačala 1. majnika 1919, koar bi se bila morala; rudarji so se zato bali, da ne ugrabi sovražnik blagajne in so šli precej v rudniško pisarno, kjer so pa v svoje veliko razočaranje dobili blagajno odprto in prazno; le 92 kron je bilo še v njej gotovine. Blagajnik Josip Skaza in inženir Ivan Kralj, katere je razkačeno delavstvo precej poiskalo, obkolilo in vzelo pod nasajene bajonete, sta povzročila le še večjo zmedo, ker sta izjavila, da je denar na šahtu in da sta za njega onadva osebno odgovorna, odposlanci delavstva so pa še v isti noči našli

70.000 kron gotovine na stanovanju Josipa Skaza, katerega rodbina je neposredno prej pobegnila. Ker je bilo delavstvo prepričano, da gre za vojne doklade in ker se je šele pozneje razložilo, da sta šla uradnik Kurnik in delegat Valenčak v Ljubljano po doklade, se je do skrajnosti razburjena množica pomirila, njen voditelj Boštjan Celinšek je pa doslovno rekel: »Gospod Skaza, Vi dajte denar zopet v blagajno, en ključ obdržite Vi, drugega pa prevzame v varstvo rudar Rožič!«

Medtem, ko se je iskal denar, je nastavl Franc Zupančič svojo karabinko na prsi Ivana Kralja, kakor pravi Kralj, so prepričali drugi, da ga ni ustrelil in da je rekel: »Ustrelimo tega inženirja!« Jasno je, da je nameraval Zupančič očitno zaradi blagajne resno prestrašiti Ivana Kralja. — Ni se še poleg prvi vihar, se je pričel odigravati že drugi bolj resen in obžalovanja vreden prizor.

Sorodniki Josipa Skaze so namreč dobili medtem stik s praporščakom Janikom Košenina, kateri je prišel z jugoslovanskim trenom s koroške fronte v Velenje. Naprosili so ga, naj jim pomaga rešiti sina, oziroma brata, kateri je v smrtni nevarnosti na rudniku. Košenina je res zjahal na lastno pest konja in vzel seboj Franca Gantarja; Janiko Košenina je imel takrat v roki bombo in je opasal samokres; v takem položaju je naletel na silno razburjeno delavstvo, katero je komaj takrat šele izvedelo, kaj je z blagajno. Jasno je, da je bilo skrajno neprevidno tako nastopati zoper rudarji in jim groziti. Rudarji so tudi precej zavzeli svoje stališče in sta Boštjan Celinšek in Gregor Weithauser streljala na praporščaka in ga podrla na tla: sreča je bila, ker je bil Košenina ranjen le v tilnik. To se je zgodilo ob 5. uri zjutraj. Gregor Weithauser je odpeljal nato Košeninovega konja, katerega je, kakor pravi, namercaval vrniti; vjelo ga je nazaj vojaštvo.

Ko so Košenino v rudniku za silo obvezali in mu postregli z vodo, se je raznesla vest, da je že sovražnik »Panzerzug« tu, kar je povzročilo splošno paniko. Rudarjem so dali precej na razpolago ves denar iz blagajne ponajveč proti pobotnicam, nekaj se ga je pa izgubilo. Zunaj je začela pokati strojnica; vse se je hotelo rešiti: rudarji so bežali s tako naglico skozi gozde, da so se kar v drevesa zaletavali. Na pozorišče je namreč prišlo zaradi praporščaka Košenine naše vojaštvo, toda do resnejšega nastopa ni prišlo in so šli rudarji zopet mirno na delo, ker se je dosegel sporazum, da vzame v roko zadevo orožništvo.

Ko sta pa orožnika Peter Gornjak in Peter Krepel nameravala retirirati dne 10. majnika Sebastijana Celinška, sta onemogočila aretacijo Martin Hovnikar in Anton Fidej; po Golinski sta prišla orožnika ob 14. uri popoldne, ko so se rudarji zbirali, da nastopijo delo: poklicala sta k sebi Celinška, kateri je tudi šel nekaj korakov z orožnikom, nato se je ustavil in rekel: »Daj tu greš dalje pa ne, če mi imate kaj povedati, povejte tu!« Kot odposlanca zbranega delavstva sta stopila pred orožnika Martin Hovnikar in Anton Fidej rekoč: »Če imate Celinšku kaj povedati, mu povejte tu; če ga pa vzamete seboj, izpustimo cel rudnik v zrak. Mi se zavzemamo za njega!« Orožnika sta precej izprevidela, da ni misliti na aretacijo Celinška in tudi ne na Hovnikarja in sta odšla domov, ne da bi bila mogla svojo službo izvršiti. Šele 16. majnika sta zalotila Celinška pred hišo njegove ljubice v Skaljah in tisti dan sta tudi prišla na njegovem domu v Pesjem Martina Hovnikarja.

Iz dejstva, da so prihajale alarmne vesti o prodiranju sovražnika ponoči dne 7. majnika 1919 in da se je naša rudniška blagajna odprta in prazna, se da sicer marsikaj razbrati med vrsticami o tistih osebah, katere so bile odgovorne za blagajno in še prav posebno, ker se je ugotovil pri prvi reviziji že dne 1. majnika 1919 primanjkljaj 23.603 K 34 vin. Razburjenost množice in posameznikov tolmači marsikatero dejanje, ne opravičuje pa nobenega. V znani veliki porotni razpravi je bil 24. septembra 1919 Sebastijan Celinšek obsojen zaradi hudodelstva ropa in tatvine v osemletno težko ječo.

O izidu razprave bomo poročali.

Trg Tabor.

Prav posebno skrb za gotovo stran Ljubljane je pokazal bivši deželni predsednik dr. Zerjav s tem, da je z izredno vnuem in naglico skušal rešiti vprašanje zadavde trga »Tabor«, in tako dati najlepši pečat svoji »vsestranski« pristanosti.

Posestniki ob trgu »Tabor«-u so vložili proti Zerjavovemu ukrepu naslednjo nadzorstveno pritožbo:

Deželna vlada (poverjeništvu za notranje zadeve) je zavrnila pritožbo lastnikov hiš ob trgu »Tabor« in v dolžni pritožbi podpisanih meščanov v okrožju trga »Tabor« — z dne 10. januarja 1920 — proti sklepu občinskega sveta ljubljanskega z dne 30. decembra 1919, v koji seji je ta sklenil a) spremembo regulacijskega načrta za imenovanje del mesta, odnosno tega trga; b) prodajo znatnega in glavnega dela trga »Tabor« v zasebne namene. — Proti odločbi poverjeništvu notranjih zadev vlagamo

podpisani imenom drugih — v prvotni pritožbi sopolisanih posestnikov in občanov nastopno nadzorstveno pritožbo iz formalnih kakor tudi stvarnih razlogov.

Predvsem iz formalnih. Odločba poverjeništvu notranjih zadev z dne 12. februarja 1920, št. 3223, je nakratko neveljavna vsled pomanjkljivega postopanja, ker se ni niti občinski svet, niti mestni magistrat, pa tudi ne deželna vlada ozirala na sedaj še vedno veljavne določbe § 3. stavbnega reda za mesto Ljubljana (zakona z dne 25. maja 1896, dež. zak. št. 26).

S tem, da se je ta postavna določba glede razgrnitve črteza vsled bistvene spremembe regulacijskega načrta tekem predpisane šestdesetdesetle dobe na vpogled, enostavno prezrla ali pa ne upoštevala, je že samoposebi dana ničnost in je odločba deželne vlade ipso facto smatrala za neveljavno. — Vsled tega prosimo podpisani in predlagamo: Predsedništvo dež. vlade blagovolji z ozirom na to, da danes ni instance, ki bi bila poklicana razsojati o postavnosti sklepov in predmetnih odločb, uradoma razveljaviti navedeno odločbo poverjeništvu notranjih zadev kot v zakonu neutemeljeno in vsled pomanjkljivega postopanja, ter izvršitev izpodbijane sklepa občinskega sveta z dne 30. decembra ustaviti.

K pomanjkljivemu postopanju pa je vse, kako pristevati poleg kršitve navedenih postavnih določil tudi nastopne okolnosti, na koje se bodisi namenoma ali pa vsled nepoznanja razmer, ni oziral niti magistrat z občinskim svetom vred, niti se ni oziralo poverjeništvu za notranje zadeve deželne vlade. — Predvsem menimo dejstvo, da je imela deželna vlada že v prejšnjih letih (1912—1914) priložnost meritorno razsojati v isti zadevi. V enem slučaju je bil predmet pritožbi sklep občinskega sveta (po predlogu obč. svetnika Antona Benčarja), da se trg »Tabor« sploh parcelira in zazi da in v to svrhu prepusti zasebni spekulaciji. V drugem slučaju je šlo za zgradbo javne mrtvašnice (»Totenhalle«) na dotičnem prostoru. Če so vsi tozadevni sklepi padli v vodo, in če so bila takrat oblastva prepričana, kaka velikanska krivica bi se godila šetvilnemu prebivalstvu več nego četrtine Ljubljane, kaj naj rečemo sedaj k naziranju sedaj odločujočih činiteljev?

In na vse tiste pravomočne odločbe in razsodbe so oblast sedaj ni ozirala! Kam pa pridemo, če bo smel vsak naslednik v oblastevnih pravicah poljubno postavljati na glavo vse prejšnje pravomočne sklepe, odločbe in razsodbe? Zato vidimo pomanjkljivo postopanje tudi v tem, da se zadnja oblast ni niti ozirala na to okolnost. Ni se pa ozirala zlasti na dejstvo, in se ji ni zdelo potrebno vsaj vprašati za mnenje, med drugimi knezoškofjski ordinarijat, ki bi bil lahko izjavil, da je prodalo škofijstvo dotični svet izključno le v javne namene po izredno nizki ceni. A tu govorijo zopet pritožnikom v prilogi zadnji odstavek § 6. preje navedenega stavbnega reda.

Če so bili javno-pravni razlogi merodajni vseskozi, da je ostal kljub vsem poskusom trg »Tabor« do danes vendar-le ohranjen za prvotno določen namen, in da se ni porabil niti za javne namene (mrtvašnico), koliko bolj bi bilo od javnih funkcionarjev pričakovati in zahtevati, da ga ne izroče zasebnim namenom.

Tu govorje za nas le javni interesi; a na zasebne interese se po vsem našem pričakovanju oblastva vendar ne smejo ozirati!

Pripominjamo le še, da bi bilo najmanj, kar se je smelo pričakovati, vendar treba imeti pred očmi namen nakupa sveta edino le za javen prostor, trg ali park; zato zbrati ves tozadevni spisovni material od početka in od kupne pogodbe nadalje do zadnjih obravnav v letu 1914, kar se očitno ni zgodilo, ker bi bila sicer odločba, kakršna se je izdala, naravnost nemogoča. — Zakaj se ni zaslislal med drugimi tudi bivši župan Ivan Hribar?

Povsem irelevantno je, v kakšne namene se hoče porabiti in zazi dati trg »Tabor«, ker gremo izključno le s stališča v interesu javnosti, da se zazi dani sploh ne sme. — Zato se mora s takimi in enakimi eksperimenti enkrat za vselej definitivno končati.

Ker je že v pomanjkljivem postopanju dan razlog za razveljavljenje na podlagi ničnosti, bi lahko odpadlo vsako nadaljnje utemeljevanje. — Če se spuščamo vlije temu v meritum odločbe, storimo to za to, da se nam ne bo moglo očitati, da nismo zopet in zopet upoštevali strogo stvarnih razlogov, ki govorje proti zazi davi »Tabor«.

Ne bomo raziskavali razlogov in strokovnih izjav poverjeništvu za javna dela in zdravstvenega odseka, četudi se ne motimo, akoravno tega sicer ne moremo in ne smemo trditi, da za prvega ni bila merodajna izključno tehnična stran, in da zdravstveni odsek ni upošteval zadostno možnosti, da utegne postati »plot«, ki se namerava prirediti za nekaj park ali igrišče (v nezadostni izmeri!), prav primeren prostor za odlagališče razne nesnage in zavetišče za pasjo družbo. Kje naj bo sicer prostor za javno stranišče, tudi ne vemo. Morda baš pred cerkvijo? Apellirati moramo pač na estetičen okus merodajnih činiteljev, v katerih sicer nečemo trditi, da so gledali na trg »Tabor« od daleč — z zavezanimi očmi.

Če se naj zazi da celotne ploskve v izmeri 10.800 m² 2800 m² in porabi ca. 4000 m² za ograjeno telovadališče, kaj pa se more sploh še zgraditi z ostalimi 4200 m² okrog nameravane zgradbe in okrog nameravane ograje?

In ta živa meja? Arhitektonična slika, ki bi se dobila na ta način, mestu prav gotovo ne bi bila v kras. — Da danes trg sam ne nudi očem in okusu tega, kar se sme zahtevati, so krivi oni krogi, ki ali niso hoteli ali pa ne mogli izvršiti onega, kar je bilo že davno pravomočno sklenjeno.

Ne, zraka in luči v zadostni množini bi res ne manjkalo. Ne gre za zrak in luč! Gre za načelo, gre za izvršitev davnih pravomočno sklenjenih del. Če je trg — trg, mora tudi trg ostati, in to hočemo doseči ter imeti. Ničesar drugega.

Če se je v zadnjih letih glede na gradbo kaj grešilo, to prav zares ni naša krivda, ampak stvar stavbnega oblastva. Da bi se pa to še bolj kvarilo, tega pa gotovo ne smemo pristiti. — Z odprtim stavbnim sistemom je ondi v skladju le javen prostor — in nič drugega.

Izgubila se je v soboto na Vodnikovem trgu srebrna ženska ura. Pošten najditelj naj jo odda v upravi »Slovenca«.

Kdo ve kaj o Edvardu Pucu, ki je 13 let star, pristojen v občino Col nad Vipavo in ki je izginil od tam približno 3 mesece pred koncem vojne. Kdor ve kaj o njem naj sporoči to pismeno na dopisnici Edvardu Pucu, Col št. 27 nad Vipavo.

Za dvakratno objavo v jednu se računa 8 kron.)

Priporočajo se sledeče domače tvrdke:

(Za dvakratno objavo v jednu se računa 8 kron.)

ELEKTROTEHNIKA
»Svetla«, Mestni trg 25.
Verbaj A., Linhartova ulica 4.
GRAMOF. IN GODBENI AVTOM.
Rasberger A., Sodna ulica 5.
JAVNA SKLADIŠČA
»Balkan«, 1. Ljublj. javno skladišče, Dunajska c. 33. (Tel. 366.)
KAVARNE
»Zvezda«, Ivančič J., Kongres. trg
KLEPARJI
Korn T., Poljanska cesta 8.
Remžgar & Smerkol, Flor. ul. 13.

Naročajo „Slovenca“!

KNJIGARNE
Jugoslov. knjigarna, Pred škofijo.
KNJIGOVEZNICE
Knjižgovceznica K. T. D., Kopit. ul. 6.
KONFEKCIJSKE TRGOVINE
Olup Josip, Pod Trnčo.
Schweb & Bizjak, Dvorni trg 3.
KROJACI
Gestrin Ferd., Poljanski nasip 8.
LEKARNE
»Pri Mariji Pomagaj«, Reslj. c. 1.
MANUFAKTURNE TRGOVINE
Petkosig Jos., Stari trg 4.
Schuster Anton, Stritarjeva ul. 7.

MIZARJI
Bizjak Peter, Spod. Šiška 136.
MODNI SALONI
Götzl Marija, Zidovska ul. 8 in 7.
MODNE TRGOVINE
Kunovar Ivan, Stari trg 10.
Magdič Pavel, Aleksandrova cesta.
OPTIKI
Jurman Karol, Selenburgova ulica.
PARFUMERIJE IN KOSMETIKA
»Uranus«, Mestni trg 11.
POPRAVILA GRAMOFONOV IN GODBENIH AVTOMATOV
Rasberger A., Sodna ulica 5.

RESTAVRACIJE
»Perles«, Prešernova ulica.
SOBNO SLIKARSTVO
Žuran Martin, Mestni trg 12.
STAVBENA PODJETJA
Černe Andrej, Sv. Petra cesta 23.
Treo Viljem, arhitekt, mestni stavbenik, Gosposvetska cesta 10.
SPEDIJSKA PODJETJA
»Balkan«, Dunaj. c. 33. (Tel. 366.)
Uher F. & A., Selenburgova ulica 4. (Tel. 117.)
TRGOV. Z URAMI IN ZLATNINO
Černe Lud., Wolfova ulica 3.

TRGOVINE S KLOBUKI
Cadež Gvido, Mestni trg 14.
TRGOVINE S PAPIRJEM
»Uranus«, Mestni trg 11.
TRGOV. Z DEŽN. IN SOLNČN.
Mikuš L., Mestni trg 15.
TRGOV. Z ŽELEZ. IN POLJED. STROJI
Zalta & Žilič, Gosposvetska cesta 10. (Mar. Ter. cesta.)
ZALOGE POHIŠTVA
Fajdiga Filip, Sv. Petra cesta 17.
ZOBOTEHNIKI
Zobni atelje F. Palovec, Dalmatin. ul. 5, poleg Kmetijske posojilnice.

Ne morete spati? Niti delati? Imate nerazvorne bolezni? Občutek zadovoljstva doprinese Vam Fellerjev pravi Elza-fluid, 6 dvojnatihi ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.

Trpíte na počasni prebavi? Zaprte? To zlo se odstrani s pravimi Fellerjevimi Elza kroglicami, 6 kroglic 18 K. — Želodec okrepljujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. — Omot in poština posebej, a najceneje: Eugen V. Feller, Stubiška dolina, Elza trg št. 134, Hrv. D.

Peslunja zdrava, pošena se sprejme k 2 leti stari deklici. Prednost ima zmožna več jezikov, tudi nemškega. Poizve se v Ljubljani, Poljanska c. 55.

Peslunja-sobarica, pošena deklica, sprejme za Zagreb k 2 deklicama za takoj. Plača 120 K. Naslov pove uprava lista pod št. 1260.

Korespondentinja, večta slovenskega, in nemškega jezika dobi takoj mesto pri »Metallum« d. d. za promet železa, kovina i tehničnih proizvodov, Zagreb, Illica 113 in 134.

Išče se za **slanovanje** in hrano iz gospodično vso oskrbo pri boljši družini. Plača postranska stvar. Ponudbe pod strogo nadzorstvo na upravo Slovenca.

Proda se takoj **parni stroj** še v obratu, popolnoma kompletan, z visoko stoječim stabilnim kotlom, 3 m visok, 90 cm debel, 15 konjskih sil ter do 7½ atmosfer. Naslov pove upr. tega lista pod št. 1215.

Več dobrih **gozdnih tesačev** sprejme takoj za celoletno dobo proti dobri plači Franc Pust tesarski mojster Ljubljana.

Novoustanovljena tovarna lesenih **tebirov** išče pod dobrimi pogoji

1 prvo moč, zmožna v obrat, diti obrat, **4 delavce**, **5 delavk**.

Ozira se samo na osebe, ki so že delali v enaki stroki. Ponudbe z podatki pod »Zanesljivo« na anonimno ekspedicijo Al. Mateuš, Ljubljana.

Strojepiska in stenografinja zmožna popolnoma nemškega in slovenskega jezika se sprejme takoj. Ponudbe s sliko in navebo že jone plače pod N. A. U. na anonimno ekspedicijo Al. Mateuš, Ljubljana, Kongresni trg št. 3. I. nadstropje.

Izvežbana **kontoristka**

zmožna strojepiska se takoj sprejme. Ponudbe pod »Jogo« na anonimno ekspedicijo Al. Mateuš, Ljubljana.

Oskrbnik

za opekarno blizu Ljubljane se takoj sprejme. Penzionisti imajo prednost. — Ponudbe na stavbeno podjetje G. Tönnies, Ljubljana.

Sprejme se

ženska

vajena vsega dela na polju in pri živini. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 1225.

Prodaja dva lepa, visoka,

bela konja

hipicanca. Naslov prodajalca pove uprava »Slovenca« pod št. 1226.

Hlapec

pošten, vajen vsega kmetijskega dela trezon in zanesljiv, dobi stalno službo blizu Ljubljane. Oni, ki razume, ali ima veselje do vrinarskega dela, ima prednost. Vsa oskrba v hiši. — Naslov v upravi tega lista pod št. 1224.

Službe v župnišču — Če kuharica srednjih let; gre tudi za dekle. Naslov pove uprava lista pod št. 1257.

Naprodaj je 1000 kg romega lepega **zela**. Naslov pove uprava lista pod št. 1256.

Večjo množino, sveže izbrane

čebule

se odda kg po kron 250. Na ogled je na Vodnikovem trgu 5 na dvorišču v Ljubljani, samo osebna kupčija.

Čebulček, pratoro in grah

se dobi najceneje in najbolje v trgovini s semeni

SEVER & Komp., Ljubljana

Wolfova ulica št. 12.

Prispevajte za sklad V. L. S.

Brez posebnega obvestila.

Marija Schwaiger naznanja v svojem in v imenu svojih otrok Antona in Marance in ostalih sorodnikov žalostno vest, da je njen srčno ljubljeni, predobri soprog, oče, stric in svak gospod

Anton Schwaiger

zobotehnik

po dolgi mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, včeraj ob 6. uri zjutraj mirno v Gospodu zaspal. Pogreb nepozabnega bo v torek dne 30. sušca ob pol 4. uri iz hiše žalosti Gorjupova ul. št. 3, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice bodo darovane v raznih cerkvah. Bodi mu časten spomin.

Ljubljana, dne 28. sušca 1920.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Brez posebnega obvestila.

V globki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem da je naš nadvse ljubljeni soprog, predobri oče, brat, stric in svak, gospod

Franc Hudovernig

posestnik v Radovljici in Beljaku

danes po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere v 60. letu starosti mirno v Gospodu zaspal. Pogreb pokojnika bo v torek 30. marca popoldne ob pol 5 uri iz hiše žalosti na domače pokopališče. Sv. maše se bodo brale v župni cerkvi v Radovljici. Pokojnika priporočamo v prijazni spomin.

Radovljica, 28. marca 1920.

Ag. Hudovernig roj. Millonig, Mici, Nina, Pines, soproga, hčere.

Brez posebnega obvestila.

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

slamniov,

Prva jugoslovanska tvornica slamniov in klobukov (bivša pivovarna) priporoča svojo bogato izbiro najraznovrstnejših zlasti modernih damskih v vsaki množini. — Nadrobna prodaja v Ljubljani, Ilirska ulica št. 29, I. nadstropje. — Istotam se sprejajajo v prenavljanje stari slamniki in klobuki.

Preklic!

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Na Grosupljem, 26. marca 1920. Mimi Lampič, gostilničarka.

Obkram, da sem 29. marca t. l. obdolžila g. Martina Boba, posestnika a Grosupljem, v svoji gestoli, da je vzel in nosil večičica mojega moža Franceta Lepa. — Ja sem storila v ne premišljenosti in pomotoma.

Lipove blago, debelost od 18 cm naravnost, preprosto možnosti suhe, kuni Pegova & Comp. Ljubljana, Gosposvetska ul. št. 31. 1264 (3)

50 kg medu trčan, zajamčeno pristen, najboljša kakovost, prodaja se po ugodni ceni, Juri Derbueh, Smarjeta-Pubera, Koroško.

Vinski sodi se prodajo in sicer: 5 a 700 l do 780 l, 4 a 300 l, 1 a 200 l. Polzve se pri Anonimnem zavodu Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5. 1263

Godbeni avtomat je naprodaj po nizki ceni. Več se pozive pri g. Ivan Ferbozar, Struge 7, p. V dem-Dobrepolje.

Posojila 14.000 K 1888 neka trgovka za dobo leta 1920. proti dobri odškodnini. Pismene ponud. na upravo lista pod št. 1261.

Samostojna kuharica želi mesto gosposke v mestu ali na deželi; gre tudi k gg. orožnikom. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »dobra kuharica«. 1267 (2)

Brez posebnega obvestila.

Marija Granar naznanja v svojem in v imenu svojih sestra žalostno vest, da je ljubljena sestra, svakinja in teta, gospa

Leopoldina Metschnig

vdova v šjega pošnega očeljala

včeraj, dne 28. t. m. ob pol 9. uri zvečer mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši v torek ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti Ulica Stare pravde št. 6.

Prosimo tihega sožalja.

Ljubljana, dne 29. marca 1920.

Žalujoči ostali.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Samostalnega knjigovodjo

izvežbano starejšo moč, večšo korespondence, išče za takoj veliko trgovsko podjetje.

Istotam se sprejme in sicer takoj

perfektna samostojna korespondentinja

vešta stenografije in strojepisja.

Plača po dogovoru. — Naslov pove uprava lista pod št. 1191.

NA DEBELO!

Kupim
dobro oarjenen otroški voziček.
Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod S. E.

Blode (krlje)

deske, trame, kostanjev les, gozdove in ogilje iz mehkega in trdega lesa kupi po najvišji ceni vsako množino družba Impex v Ljubljani, Krekov trg 10.

Avto-PNEVMO (gumi)

Pielli
Michelin
Goodrich
dobavlja
tako

J. GOREC,
Ljubljana.

Iščemo odpadke marmorja

granita, porfirja, bazalta, serpentina itd. ali tem podobnega pisanega kamena, v čim manjših kosih in plačamo najvišje cene.
„Samoborka“ industrija umetnega kamna d. d. v Samoboru.

Staro železo

plačuje po najvišjih cenah F.R. STUPICA, trgovina z železno v Ljubljani.

Prodajamo velike množine

Koriti za hleve

(vlite). Vprašanje na poštni predal 31, Ljubljani.

Novodošlopavo KADILO

se dobi v vsaki množini po nizki ceni pri svečarju J. KOPACU v Ljubljani, GOSPOSVETSKA CESTA številka 90.

Ia bosanske slive

v zabojih po 15 kilogr.

Kavo
Čaj
Cokolado
Kakao
Kavni pridelki
Konjak
Rum
Likerje
Šampanjevec
Namizna vina
Mandeline
Rozine
Paradižnike
Dišave

razpošilja po celem kraljestvu od 5 kg naprej poštne prosto

Josip Fabiani
Ljubljana, Prešernova ulica 54.

Razpis mizararskih del

Kemična tovarna na Vrhniki razpisuje mizararska dela i. s. približno 150 oken in 50 vrat. Natančni pogoji se izvedo pri družbi »Impex« v Ljubljani, kjer so na razpolago načrti.

Cisto svinjsko mast

samo na debelo po najnižjih dnevnih cenah dobavlja I. Slavenska tovarna suhomesnate robe i masti

J. Gigović, Nova Gradiška, Slavonija.

Proti:

Sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledvic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, žolčnemu kamenu, hemoroidom in bolezni mehurja, rutiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda »Rogaška Slatina«.

Rogaška Slatina

največje in najmoderneje zdravilišče v Jugoslaviji. — Hydroterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom. — Vojaška godba (42 moč med istimi absolvirani konservatoriji). — Za vsakovrstne zabave je skrbjeno, kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. (Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti i. t. d.)

Sezija od 1. maja do 15. oktobra.

Ravnateljstvo.

Delniško društvo za zgradbo vil v Cirkvenici.

Bavi se z zgradbo in nakupom vil in stavbišč v Primorju in Gorskem okraju.

Izvršuje projekte in troškovnike.

Daje strokovna mnenja v vseh vprašanih gradbeno-tehniške smeri.

Posreduje pri vseh gornjih transakcij.

636

Vino

Vinski oddelek v Sp. Šiški.

10% belo banaško, letnik 1918
85% belo banaško, letnik 1919
Obe vrsti ste dobrega in zdravega okusa, brez kisline.
105% črno dalmatinsko vino, zelo fino, volnega, prijetnega okusa.
85% belo štajersko, namizno vino, s prijetno kislino.
75% belo hrvaško, namizno vino.
Vzorcev se ne pošilja.
Za pristnost ponujenih vin jamči
Gospodarska Zveza.

Skaboform se zopet dobi!

proti srbečici, garjam, lišajem, kožni izpuščajem zahtevajte v Vaši najbližji lekarni priznane in zdravniško priporočene

Dr. FLESCH-evo izvirno SKABOFORM-MAZILO.

Ne maže, ne barva, brez duha. Dobiva se v vseh lekarnah.

Glavna zaloga za Ljubljano in okolico:

Rihard Sušnik »pri zlatem jelen« IV., Mariljin trg.

Največja zaloga v Jugoslaviji!

Bogata izbira po najnovejših krojih izgotovljenih modnih oblek, žaketov, smokingov, površnikov z volneno podlago. Deške obleke in kostumi (morn., športni itd.)

Prva kranjska razpošiljalna

Ljubljana **Schwab & Bizjak**

Dvorni trg 3.
Pod Narodno kavarno.

Spomladna sezona!

Lastni izdelek!

Hočete obdržati svojo
leoto? Hočete imeti
kakor baržun mehko
kožo? Nočete somn'h
per mozoljev in ogrcev?

Uporabljajte Fellerjevo
pravo Elza obrazno, ko-
žo obvarujočo pomado!
Občudovani bode! Za-
vidani! 1 lonček 9 K,
No. III močnejše vrste
12 K. K temu Fellerjevo
najfinejšo lilijnomlečno
milo 16 K.

Hoče's imeti lepe, zdra-
ve lase? Fellerjeva pra-
va Elza Tannochina po-
mada za rast las doseže
bujne lase! Zapreči pra-
haj, prerano osivenje,
Zabranj plešo! 1 lonček
9 K. No. III 12 K. K temu
močno terovo milo za
umivanje glave 8 K. Sam-
pon 1 K. Mazilo za brke
250 K in 3— K.

Mučijo Vas kurja
očesa? Fellerjev
pravi turistijski
obliž učinkuje
brez bolečin hitro in zanesljivo. — Nobenih
kurja očesa več! Nobenih žuljev! Nobene
trde kože! Mala škatlička 4— K, velika ška-
tlička 6— K. — **Zelite še kaj?** Fellerjeve
Elza umivalne pastile (Kolonjska voda) 1
škatlička 7 K. — Fellerjev usipalni prašek proti
poteju, 1 škatlička 6 K. — Fellerjev mentolni
žrtnik zoper glavo- in zobobol 1 škatlička 4— K. — Fellerjev Elza fluid
6 dvojnati ali 2 veliki steklenici specialni 33 K. — Najboljši parfum
z najfinejšim duhom od 8 K naprej. Najfinejši Hega-puder Dr. Kluger,
bel, roza in rumen, 1 velika škatlička 12 K. — Močna Francovka v ste-
klenicah po 8 K in 22 K. — Omot in poština posebej a najceneje. —
Eugen V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elza trg 134.
Hrvaška.

Domaća tvornica rublja d. d.

ZAGREB, Jelačićev trg štev. 2, I. nadstropje

nudi trgovcem samo na
debelo

moško perilo

kakor razne vrste srajc,
spodnjih hlač, spalnih srajc,
mehkih manšet in mehkih
ovratnikov.

blagovni oddelek

priporoča svojo bogato za-
logo vsakovrstnega

manufakturnega blaga

kakor angleško tkanino,
podlogo, svilo, šifon, kre-
ton, cefir, bombažev in
nitkaste tkanine itd.

Naročila po povzetju se izvršujejo z obratno pošto.

Sveče,

„mira“ v zavojih po 1 kg.,
kavo, modro galico,
užigalice, žveplo,
koruzo, oves,
moko

ter ostale deželne pridelke in sadeže prodajajo
samo na debelo po zmernih cenah

Dumić, Gjivić & Pitarević,
Zagreb, Zrinjevac 15.

Podružnica: Zemun.

Int. tel. 22—69.